

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	12 frt.
Fél évre	6 frt.
Negyed évre	3 frt.
Egy órára	1 frt.
Vidékre postán küldve:	
Egész évre	14 frt. — kr.
Fél évre	7 frt. — kr.
Negyed évre	3 frt. 50 kr.
Egy órára	1 frt. 20 kr.

Szerkesztőség:
Főttér, Hermann-udvar I. emelet, a főlepcsőnél.
Bérmontetlen leveleket csak ismert kezű fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.
Kiadóhivatal:
Főttér, Hermann-udvar I. emelet, a külső folyosón.
Hirdetések díjazás szerint. Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

A mérsékelt ellenzék.

Arad, márcz. 24.

Damnation de Tisza — Tisza elkarhózási lebegett a mérsékelt ellenzék szeméi előtt, midőn a törvényhatóságok javaslata fölött megindult a még most is tartó, hatalmas vita a házban. Az egész párt szinte az istenítéleti időnek az elérkezését érezte a kormányra nézve, s csak azt várták, hogy ez az emberek felett álló körülmény mikor adja pártjuk valamelyik oszlopos tagjának a kezébe a mindenek oppositójának a királybotját, hogy azzal egy intésre tüssente el a kormány valamennyi tagját a pirosbáronyszékekbe, melyeket olyan kiállhatatlanul erősen tudnak megülni.

Es ezek az emberöltőkre tervezett ábrándok, pillanatok alatt semmisültek meg.

A kijelentészerű sejtelmek, egyszerű beteges víziókká váltak.

A mindenek oppositójának királybotja pedig csak arra való volt, hogy a mérsékelt ellenzék egy halálos ütést mérjen — saját magára.

Minden politikai párt élete, a házon kívüli népszerűségben gyökerezik. A nemzet józan érzése a leg hamarabb veszi észre, hogy ennek a népszerűségnek a gyökere mikor kezd száradni s mikor nem élteti azt a bizalom ereje. Elsőnek látja be, hogy az egységes program hiányát mikor kezdik oda dobott szavak maszkirozni, minden fölösleges felvilágosítás nélkül tünik fel előtte, hogy a látszólagos cél mikor fajul egyesek önzérdekű hatalomra vágyásának lépésjévé s hogy ebből mikor támad összeütközés magában a pártban.

Hogy ezt a nemzet a mérsékelt ellenzékéről észrevette, kimondta, azt már a mostani országgyűlést megelőző választások számadatai hallgatagon, de minden kétségen felül igazolták.

Ezt érezte maga a párt is és az önbizalom legnagyobb mérvű deprimálóját vett erőt rajta, míg végül megkezdődött a párt bomlása s még pedig abban az időben, mikor legerősebbeknek érezték magukat arra, hogy a kormánynak érzékenyen ártani tudjanak.

A „damnation de Tisza” tehát telekürtökből harsogott és a támadásnak az első lépésére, a mérsékelt ellenzék elvesztette legkitűnőbb tagját, Szilágyi Dezsőt.

A párt erre a legfájdalmasabb za-

varba esett és nagy ostentatíóval egy monstre-pártértekezletet hívott össze-hogy Szilágyival szemben fényesen demonstrálják, a párt törhetlen összetartását. Ezt sikerült is a házba esett politikai közvéleménnyel elhitetni, azzal a csekély kivétellel, hogy e nagyszabásúan forcierozott bizalmassági actus után, a pártból kilépett Pulszky Ágoston, Szily László, Németh Lipót és és végre a ház tegnapi ülésén előállott a már korábban kilépett Chorin Ferencz, hogy a pártból tett leleplezéseivel megálja a mérsékelt ellenzéknek — a legemberbarátabb kegyelemdöfést.

Szinte az ulvariasság kötelességét érezzük, hogy ezek után ne említsük fel a Tisza Kálmán sújtó replicáját, melylyel a mérsékelt ellenzék a legnagyobb comium színében állította a ház elő. De a noblesse oblige ebben az esetben bennünket nem kötelezhet már csak azért sem, mert időnkölni tartozunk a fentebb mondott nehéz vádlainkat a mérsékelt ellenzékéről, melyről oly erős kritikát még nem mondott senki, mint Chorin Ferencz, ki a pártnak egyik legkiválóbb tagja volt mint ilyen, ismerte is annyira pártját, hogy szavai most visszatartatlanul sújtásnak igazságokkal.

Es minő tisztán, félremagyarázhatatlanul hangzanak a Chorin leleplezései? Ha illyesmivel a kormánynon levő többséggel szemben lehetne előállni, talán minden szóban egy-egy cabinetválság esiriját fedeznék fel! Chorin pedig alig gondolt e leleplezésre, sőt ezt ki is jelentette, hanem a Horánszky provocálására kénytelen volt úgy válaszolni, hogy Horánszkyval az egész mérsékelt ellenzék szerette volna, hogy elmúlják a keserű pohár.

Chorin a meggyőződés szenvedéllyel vágta oda a provocáló pártiak, hogy különben is széthúzó sorait azóta hagyta oda és foglalt állást a szabadságharc — a kormány — falanxa mellett: mióta a egyesült ellenzék oly politikát követ, mely az ország érdekeivel és a szabadság követelményeivel homlokegyenest ellenkezik.

Itt azonban nem állott meg Chorin, hanem azzal a biztos kézzel, minőt csak a tárgy teljes ismerete adhat, változta tovább a mérsékelt ellenzék 8 évi pályafutását, mely hat éven keresztül a sikertelen kísérletezések korát élte át

ság s másrészt a félelem volt leolvasható. Mindenki tudta, hogy itt saját élete megmeneteléséről leand szó s mindenki el volt határozva, hogy ezt a legnagyobb áldozatok árán is keresztül viszi.

Ünnepélyes esendben nyitotta meg az elnök az ülést. L. o. s. i. a szünkor akkori kedélyes kar-mestere foglalta el az elnöki széklet. Csak hogy e mindenkor mosolygó arczról most eltűnt a mosoly. A komoly és nagy hivatás tudata redőkbé ránczolta máskor oly derült homlokát.

Elnöki megnyitójában fájdalomtól rezgő hangon jelentette ki, hogy nagyon jól tudja ő azt, miszerint egyszer meg kell halni, de ő most, mikor csak a jövő hően lesz a jutalomjátéka, nem szeretne „megboldogulni” és legkevésbé a koleraiban.

Azután feltette a kérdést, hogy van-e valaki a jelenlevők között, a ki ohajítja, mint Orleans, az aylvilágot? Míután mindenkinél Earydikéje még a földön séált kapuzárszaga s sétatéren, senki sem mutatkozott hajlandónak a szörnyű ut megátételére.

Ez a kérdés tehát tisztázva volt. Erre Loesi kijelentette, hogy hosszú évi tapasztalatai és sikeres kísérletei után abban a helyzetben van, hogy az ittleveket teljes biztonszággal megmenetheti a koleraótól.

Míntha egy láthatatlan kéz minden arczról letörölte volna a félelem és aggodás jeleit, mindenki felderülve hallgatta tovább a nagy tudós fejtegetéseit.

— A bacillusokat — ugymond — csak bacillusok ölhetik meg. Mindenkinél kötelessége tehát arról gondoskodni, hogy mielőtt a kolera bacillusok benne elhelyezkednének, azokat mind egy jól felfegyvereztet, életérős bacillusok készen várja. E hadsereg megteremtésére a leghízbosabb mód.

Szavai folytatása helyett, kabátja zsebéből kiluzott egy karsu flakást telve szinárany cognaccal. — Leírhatatlanul élénkes követelte szavait, s a jelenlevők csakhamar megalakultván az „Antikoleraimok együt”-évé megkezdtek a biztosító működést. Vig énekzszóval aután meghozták az alapszabályokat is. Az

annyra, hogy egységes pártot nem tudtak teremteni, és az ellenzéki kör szabályainak első szakaszában benne volt, hogy minden párttag egyéni szabadságának és meggyőződésének függetlenségét fenntartja magának minden esetben!

Ezen meddő existálás kétsége aztán szövetséget kötött — 1884-ben — a mérsékelt ellenzék részéről a főrendiház ellenzékével, mely csupán azért akarta megbuktatni a kormányt, mert a házassági jog terén megakartá tenni az első lépést — előre. Chorin tehát nem akart a kormánnyal szemben oly elemekkel támasztani ellenzékét, melyek szabadelvűség tekintetében sokkal hátrább állottak, mint a kormány.

Ime az „ellenzéki kör”, az „egyesült ellenzék” és a „mérsékelt ellenzék” (háromzveg egy kapu felett), a mint hat éven keresztül a kísérletek korát élt, amint minden emberpártot képez a pártban és a mint szövetezik oly ellenzéki elemekkel, a kik által az ország szabadelvű elemeit teljesen elhidegíti maga iránt és oly nagy bomlást idéz elő a mindig való kész párttagok közt, hogy — Chorin szerint — föbbben léptek ki a pártból, mint a menyinyien a párt körében maradtak.

Ez mindenesetre a magyar politikai pártéletnek egy lehangelő jelensége volna és így fogta volna fel a ház is tegnap. De a Horánszky ur fellépése válságos tragicomédiává fokozta a mérsékelt ellenzékéről szállgó „on dit”-kat.

Horánszky ur, ki tagja a mérsékelt ellenzéknek, mely club minden perezhben kénytelen változtatni álláspontját, s tartóssággal, állandósággal nem bír, ezek daczára — mint pártjának előretolt pionja — Horánszky ur előáll és általános derültség közt fejtegeti, hogy ez az önmagával is tehetetlen párt szálka a kormány szemében és a kormány félti tőlük a hatalmát, azért támadja őket oly erősen a házban, sajtóban és röpiratokban egyaránt.

A ház e szavak után kíváncsi lesz Tisza Kálmánra.

A miniszterelnök pedig kitűnő satyrával jegyzi meg, hogy sokkal szivesebben üdvözölné magával és pártjával szemben egy olyan ellenzékét, melytől komolyan féltethetné hatalmát, mintsem olyant, melytől — mint maga az illető ellen-

zveglet a veszélyeztetett közegészségügy érdekében nem irtozik semminemű áldozattól, ha kell... tart mindennap ülést. Tag mindenki lehet, a ki hozzájárul a bacillus-gyűjtő anyag beszerzési költségeihez.

A mint szaporodtak az alapszabályok, ugy foggyott a cognac és növekedett a jókedv.

A pokoli zaj arra indította a szomszédokat, hogy egy közelben lakó ügyvédet kértek fel, hogy esináljon rendet. Az ügyvéd azonban csak az előszobáig juthatott. Az egyvlet csak p r a e p a r á l t embereket fogadhat. Egy küldöttséget menesztett az előszobába, a mely a várakozó fiskálissal előbb egy pohár cognacot megittaszott. Azután jöhet. A fiskális ur megértvén az itt történt dolgokat, annyira erőt vett rajta a koleraótól való félelem, hogy rögtön beállt — rendes tagnak, s a szomszédok ezután még nagyobb zajt élvezhettek. Egyszerre azonban nagy esend állott be. Egyik tag — ábrándos lelki fin — kijelentette, hogy az egyvlet nem zárközhatik el ily szük körben. Hiszen mi lesz a világból, ha csak ők maradnak élehen. Meg kell menteni a leányokat is, mert ő, ha ezek elvesznek, meghal kolera nélkül is.

Rögtön megalakult a mentő bizottság P a l e s i elnöke alatt. A kidolgozott mentési tervet az értekezésben az elnök korlátlanul rendelkezik minden tag felett. Meg lett állapítva a megmentendő hölgyek katalogusa is. Az elnök minden hölgy számára kijelölt egy bizottsági tagot, a kinek naponként meghatározott órákon át ut udvarolnia kell, hogy az illető hölgy is — a bacillusok terjeszkedő hatása folytán — biztosítva legyen a veszély ellen. Az elnöknek a felhívásiglat megjelölése érdekében minden hölgyhez szabad utvan biztosítva. A tagok végül kötelesek naponként munkálkodásuk eredményéről jelentést tenni.

A mentő bizottság megkezdte működését. Az első nap jelentései mind kedvezők voltak. Legeredelmibb volt azonban a Karié. Az ő terminusa 9—10-ig este volt kiszabva Ilonáknál. Megjelent, de már zárt ajtókat talált. Kopogott. Semmi válasz. Dörömbölt. Erre a cselédnek ijedten bujtak elő. Mindenki

zéli tag is kijelenti — ok nélkül félti.

Ez természetesen ugy volt mondvá, hogy ha van erő és erkölcsi bátorság abban a pártban, a melyet illet, leg-alább is négy szónoka támad és repli-cáz a miniszterelnök ellen.

A mérsékelt ellenzék fenomenális válasza pedig erre abban állott, hogy a Napló esti száma jelezte, hogy Apponyi gr. beszélni fog — h o l n a p... Tehát — holnap.

A képviselőház keddi nagyerdeku ülésére e helyen is felhívjuk az olvasóközönség figyelmét. Igyekezünk az ülés lefolyását lehetőleg bő terjedelemben közölni. Az ugynevezett „mérsékelt ellenzék” manővereinek e leleplezése igen érdekes olvasmányt képez — így választások előtt. Azt mondjuk, hogy — választások előtt, pedig a választások talán csak egy év múlva lesznek. Igen, de a másik oldalon már minden módon és minden segítségül hívással megkezdtek a korteskedést s így nekünk is szabad olyan momentumokra figyelmeztetni a választó közönséget, melyek a mi kortes-céljainkra szolgálnak azokkal szemben, kik a mi ezimünkben kifogásolták a „szabadelvű” zvegét s most az ő szabadelvűségükről súlnak ki furesz dolgok.

Kiegészési tárgyalások. Bécsből távirják, hogy az osztrák pénzügyminiszteriumban kezdetűket vették a mindkét részről kiküldött miniszteri szakeladók tanácskozásai a nyers petrolura nézve megállapítandó vámtelekre vonatkozólag. Az e kérdést érdeklő tárgyalásokat azonban csak — eddigi dispositiók szerint — a jövő het végén Bécsben megtartandó közös miniszteri conferenciák alkalmával fogják véglegesíthetni, mely értekezletekre Tisza miniszterelnököt, Szapáry gr. és Szechenyi gr. minisztereket Bécsbe várják.

A véderőtörvény módosítása. Kormánykörökben tanulmányozzák a véderőtörvény egyes határozatainak szükségességnek mutatózó módosításait, így nevezetesen számitanak azzal az eshetőséggel, hogy a hadköteles ifjak csak 21 éves korukban soroztassanak be. Mindezek a részletek, valamint kiváltkók a szükségessékké váló átmeneti intézkedések megállapítása anyki időt vesznek azonban igénybe, hogy a véderőtörvény módosítását előző valamely javaslat be-nyújtására az idén még gondolni sem lehet.

A népfőlkélesi törvényjavaslat tárgyalása a magyar képviselőházban mindenesetre még a husvétii ünnepek előtt várható és az esetre, ha a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása igen hosszú időre terjedne, a népfőlkélesi törvényjavaslat még a községekéről szóló előterjesztés elintézése előtt fog napirendre tűzteni.

tolvaj sejtett benne, és nem életmentőt. Kijelentette, hogy feltétlenül kell beszélnie ő nagyságúkkal. Ezek gyorsan felöltözödvé, miniat a cselédnek nem tudták megmondani a nem várt vendég nevét, eleinte, csak zárt ajtókon keresztül beszélgettek vele.

— Ki az?
— En. Kari.
— Csak nincs valami baj?
— A kolera! — mondá Kari, ki előzőleg már jól felszerelte magát bacillusokkal.
— Sent Isten, mi történt — kiáltk beán halálra rémítve s kinyitva az ajtót, most már ők vonszolták be Kari. Persze ő aztán megnyugtatta őket. —

Az idő haladt s a mentési munkálatok serényen folytak. Kari is megtette mindennap a látogatásait s viszont a jelentéseit.

A nyár eltelt s az egyvlet buzgósságának köszönhető, hogy kolera nélkül telt el.

Az egyvlet tehát feloszlott. A zárközgyűlésen mindenkinél be kellett nyujtania összes eddigi működéséről, különösen pedig mentési munkálatainak eredményéről szóló jelentését.

A jelentések már mind beváltak nyujtva, csak Karié hiányzott. Ő maga sem volt jelen. Egyszerre csak belép a levélhordó s egy lezárt levelet tesz le az elnöki asztalra, melynek borítékán Kari kézvonalai voltak felismerhetők.

Mely esend.
A borítékból kivett jelentés egy — eljegyzési kártya volt.

Kari eljegyzte a megmentett Ilonát. Tudomásul vétett azon hozzáadással, hogy az egyvlet köszöntött fejezi ki buzgó tagjainak, kinek ezuttal sikerülni fog nejét a koleraót örökre megölni.

Ez volt az egyvlet története. A kolera ismét kísérténi kezd és mint halljuk, a leányos mamák több luda bacillus-gyűjtő anyagot szándékoznak a remélhetőleg ujra feleledő egyvletnek adományozni.

Feriz.

A bankegyemzény meghosszabbításának föltételéről beavatott körökben hírlík, hogy a dotatióra vonatkozó intézkedések továbbra is érvényben maradnak. A magyarországi bankfiókok száma, az új egyemzény szerini, hárommal szaporítottani fog.

Püspöki conferentia. A püspöki kar hérom napon át tanácskozásokat folytatott, a hercegeprimás elnöke alatt. Részt vett a tanácskozásokban tízenyelez főpap s pedig a három érseken kívül a győri, veszprémi, besztercebányai, rosenyői, szatmári, pécsi, nagyváradí, g. szert., szepeesi, munkácsi, székesfehérvári, erdélyi, kassai, lugosi és eperjesi megyés püspökök, Csanádból pedig az auxiliáris püspök. Hétfőn fejezték be a tanácskozományok, melyeknek legutóbb nehézséggel összekötött tárgyat ezuttal is a congrua-ügy képezte. Azon kérdés, hogy az ugynevezett országos tanító ügyésre a kath. tanító-egyletek is küldjenek-e képviselőket? tekintettel a közelmúltbeli tapasztalatokra, tagadói lag döntetett el. A hercegeprimás hétfőn, kíséretével együtt, székelyére utazott.

Kossuth és a parlamentarismus. H e l f y Ignác képviselő valamennyi budapesti lapban a következő nyilatkozatot teszi közzé: „Még friss emlékezetem van mindenkinél az érdekes vita, mely a mult napokban a felett folyt, hogy mennyiben alapos, mennyiben nem azon állítás, miszerint ugyanazon férfiú t. i. Kossuth Lajos, ki 48-ban a parlamentarismust első sorban létesítette, 48. előtt azt a legerélyesebben megátadta.

Azon kellemetes helyzetben vagyok most, hogy magának Kossuth Lajosnak a nevében és megbízásából kijelenthessem, miként tévedés az, hogy ő (Kossuth) az Eötvös, Trefort, Kemény, Csengery iskolát a parlamenti rendszer behozatalára indított mozgalmat, miatt támadta meg. „Ezt sohasem tettem — írja Kossuth f. h. 18-ról két levelében. A parlamenti rendszernek, a mióta eszemet tudom, mindig a leghatározottabb híve voltam sajtóban, meggyűléseken, az ellenzék bizonyos conferentiáiban, melyeknek programját legnagyobb részben én, sokszor egyedül én formuláltam, mint szintgy az 1847-iki országgyűlésnek mindjárt kezdetén (mikor még a viszonyok nem változtak) az adressvtták alatt. En azt az iskolát nem a parlamenti rendszer miatt, hanem az önkormányzati instituciók, a megyei szervezetet áldozóba vett centralisationalis tan miatt támadtam meg, mert ők ellentétbe helyezték az önkormányzati instituciókat a parlamentarizmus rendszerrel; én pedig a kettőt együtt nemcsak (bánnál-tónok, hanem egymást különösen kiegészítőnek ítélem s ma is itélem; s az önkormányzati instituciók megsemmisítésére törv centralisatiót mindig a szabadság negatíójának a parlamentarizmus alakban is nem másnak, mint álcázott absolutizmusnak tekintettem. — a mint ma is annak tekintem. Szóval a centralisationalis voltam ellensége, mint ma is az vagyok; de a parlamenti rendszernek mindig barátja voltam, miut ma is az vagyok. Előttém parlamentarizmus rendszer és centralisatio mindig két különböző — mondhatom — ellentétes eszme volt. Különben a parlamentarizmus rendszer és öszkormányzati instituciók közöl elfoglalt álláspontom nem érdektelen visszaillesztások

Börtön-típusok.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárcája. —

Irta: Várta.

III.

A „főhadnagy” ur.

Olyan gyalog fegyverez-szállítmánnyal hozták át a keresepati úti fegyházból. A sok csirkefogó, betörő és fásult szívű tolvaj közt mindjárt föl lehetett ismerni benne az intelligens embert.

Testét daróc-ruha fedte, fején ugyanolyan sapka lőtt. Valami sajtóságos volt ezek mellett a vastag lenező papszemet látni az orrán. Ő is érezte, hogy ez megkülönbözteti a többiólt és mikor a belső udvaron számba vette őket az őrmester, mindegyre igazgatta a szemérvégét.

Az őrmester ünnögre fordult a fegy-örhöz:

— Hát ez ki?
— Az irnok, a kit kértek.
— Vagy ugy? — Maga itt marad. Más ruhát kap. Vagy ha van civíl ruhája, akkor abban fog dolgozni — itt az irodában. Örülhet neki, — irnok lesz. Különb papirzacskót ragasztva egész nap a pénzében.

A szemérvages szállítmány meghajtotta magát és urisan mosolyogva felelt az őrmesternek:

— A hogy parancsolni méltóztatik!
Az őrmester egyet esettentett a nyelvével, a mi annyit jelentett, hogy az „irnok” megtetszett neki.

Egy fél óra múlva a papszemes rab már civílvbe volt öltözve. Sárga nyári pantalon, fehér mellény és egy legutolsó divatu sizerjens kabátból állott a kosztüm. A kabátja zsebéből egy olyan matröz-szabású üzleti sapka káulált ki.

A fogházőrmesteri irodát mindig intelligens foglyok vezették. Az őrmester a haragos szemével csak a rabok félelmét, de nem a törzskönyveket befolyásolta. Eppen csak a nevét írta alá a jelentések után. Az ajtó mellett állott a mérték-számoly, melylyel a „cu-

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárcája

Márcz. 24.

Kolera mint házasságközvetítő.

— Aradi történet. —

Most, hogy a nagy tudományu professor, Korányi Prigyes, ránk íjsejtett, hogy a kolera a mi szep szemekinkert bizony nem fog kerülni utat csinálni, hanem minden valószínűség szerint bennünket is megistizel látogatásával. — gyászkeretű névjegyet hagyva itt-ott hátra — alkalomszerűen tartjuk elbeszéli a következő kis történetet, a mely annak idején városunkban nagy érdeklődés tárgya volt.

Mert igaz van ugyan a doctor urnak, hogy nálunk nagyon kevés olyan város van, a mely már a saját jó természeténél fogva, nem engedí fátai közé betolakodni a koleraót, hanem azert a többi városoknak nem kell ám halálra íjdeni, a bökös polgároknak nem kell Amerikába jegyet váltani, mert ha nincs is meg bennük a koleraizó natura, olyat nagyon könnyű ám mesterségesen teremteni.

Es hát többen meg is próbáltk ezt nálunk a mult nyáron, és most büszkén állítják, hogy csak nekik köszönhető, miszerint nem haltunk meg a koleraiban, és hogy Arad város az egész ország védhástyjánál szolgál a kolera ellen.

Mikor az első kolera-hírek hozzánk eljuttottak, nem igen íjdtünk meg, de midőn százas és százas halásának rémhíre terjedt el, feltűtötte fejét a rémlet és borzadási, és iták mindentelén a vörös bort, mint a vizet.

Az általános félelem közepette, midőn már járványkórház létesítése iránt indult meg a mozgalom, megcsendült egy hang, mint a Messiasz szózata és menekülést, jólétet hirdetett a halandóknak.

A P a l e s i volt. Komoly, méltóságos hangon szerkesztett felhívásban hívott össze mindenkit, a kinek az élete kedves, egy — nagygyűlésre.

Lapunk mai számához egy fél lv melléklet van csatolva.

lesztek olvashatók visszaemlékezéseim azon fejezetek folytatásában, mely a Széchenyi közt s köztem fönforgott viszonyra vonatkozik.

A hadmentességi díj és Horvátszág.
A pénzügyminiszteriumban már jó ideje feltűnt, s nemrég a képviselőház egyik bizottságában is szóba került az a körülmény, hogy a hadmentességi díj az utolsó években tetemes csökkenést mutat, a melynek túlnyomó része Horvát-Szlavonországra esik. A pénzügyminiszterium fel is hívta e tapasztalat folytán ottani közegét, hogy tegyenek előterjesztést ezen nagymértvű bevételi csökkenés indokairól. A felvilágosításokat legközelebb kapta meg a miniszterium s azokból egy sajtószéri jelszavak jött tudomására. Annak t. i. hogy a horvát-szlavonországi hadmentességi díjkezelésnek közli igen sokan elköltözik az ország területéről csak azért, hogy meneküljenek e tétől. Ugyanez a jelenség észlelhető az ország felvidéki megyéinek, nevezetesen Pozsony- és Trencsénmegyének tőbjük lakosságánál is. A pénzügyminiszteriumhoz felterjesztés adatok szerint a hadmentességi díj csökkenésére nem kis befolyással van az a körülmény is, hogy újabb időkben általában véve tetemesen csökkent éppen a magasabb osztályzat szerinti díjkezelés száma, a mi kétségkívül a súlyos gazdasági helyzetben találja magyarázatát.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése márcz. 23-án.

Elnök bemutatja a magyarországi kir. közjegyzők egyesületének emlékiratát a teletkönyvi betéteknek, a földadókonyv és az általános catarater adataival megegyező szerkesztéséről és a teletkönyvi rendeletek pótlásáról és módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyában.

Következik a napirend: a törvényhatóságokról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása.

Az 56. és az 57-ik §-t, melyek a főispán jogköréről szólnak, együtt tárgyalja a ház.

Chorin Ferenc: T. ház! Én az 57. szakaszt a bírakra vonatkozó B) pontjának kihagyásával elfogadom s azt hiszem, hogy e szakasz sorsa fölött az általános vita már döntött: mivel a javaslat a ház többsége által azért fogadtatott el részletes tárgyalás alapján, mert a felelős kormányt az állami érdekek érvényesítésére a szükséges eszközökkel felruházni akarja, amivel egyáltalán nem ellenkezik az, hogy a lehető visszaélések ellen a kellő jogbiztosítók megadásának.

Felszólalásom ezújra egyedül az, hogy indítványozom, hogy az 57. szakaszban a törvénykezési közegeket illető B) pontja hagyassék ki. Midőn ezt tettem, köztársaságunk tartom mindenképp kiemelni azt, hogy az általános tárgyalás alkalmával a t. miniszterelnök ur részéről kijelentést tett, hogy az említett B) pont kihagyásához hozzájárulni hajlandó, mert annak a bírói függetlenségre való kihatása iránt aggályok merülnek föl és indiscretio nélkül hozzátehetem, hogy aggályok merültek föl azoknál is, kik különben a t. miniszterelnök ur politikája és intenciója iránt teljes bizalommal viseltetnek. (Horánszky Nándor közbeszó: Mióta? Derültsg. Zaj.) Azóta, mióta a ház ezen oldalán foglalok helyet s a mérsékelt ellenzék oly politikát követett, mely nézetem szerint az ország érdekeivel s a szabadság követelményeivel homlokegyenest ellenkezik. (Élénk helyeslés és tetszés jöbbséggel. Zaj balfelől. Halljuk!) Különben én ezt nyíltan kijelentem és eljárásomat az ország választóinak ítélete alá bocsátom volt. (Élénk helyeslés jöbbséggel.)

Midőn a t. miniszterelnök ur az általános vita alkalmával kijelentette azt is, hogy a bírói függetlenség elvéhez ragaszkodik: az ország függetlenségét minden körülmények közt föntartani s vedeni ohajtja: nyilatkozata

vaksz"-okat mérték meg. Az új irnok ezt az osztályt vezette és így bőven maradt ideje, hogy magát a másik irnokkal (egy sikasztókereskedővel) megismeresse.

Szépén folyékonyan beszélt. Az örme-ster mindig kiadott pipával halgatta.

Főhadnagy volt az Alexandereknél. Szép pálya, de hát az övét egy asszony töké-rette, a nélkül, hogy köztük valami bensőbb viszony lett volna. Báiban volt Komáromban. Egy szép asszonynak mutaták be, a ki nagyon előzékeny volt iránta. (Mindig katonas-ízt udvarolt.) Egy esznya, vén örnagy minduntalan tánczra hívta az asszonyt és mindig a lábára taposott a walczerok alatt. Az asszony vegre felkérte a főhadnagyt, hogy álljon elibe és valahányszor az örnagy jön, vigye el őt tánczra, hogy menekül-jön tőle.

A főhadnagy ur úgy tett és az örnagy az egész ház alatt nem tánczolt többet a szép asszonnyal.

Persze dühös lett érte és a szolgáiban üldözte a főhadnagyt. Egyszer a szemlén úgy leszálta, mint a bokrot. O kardlappal akart felelni; a nap rásütött a kardsra és az fénylett, mint a villám. Ettől ő megbokrosodott és földhöz vágta az örnagyt. A főhadnagy pedig elkarlapozta ott a földön.

Erre „elbocsátották” a hadseregtől.

Az örmester úgy élvezte ezt a históriát, mint valami szép szundarodót a színházban.

A sikasztó kereskedőgöd a zsinhaban egyet hunyortott a szemével és ravaszul kérdezte: — Hát ez a másfél esztendő? ...

A főhadnagy ur lopásért került most be.

— Ez is csak velem törtéhetik meg!

Képzélek! — folytatta a legkisebb zavar nél-kül — hivatalnok voltam az államvasutak köz-ponthi hivatalában. (Ez a sapka az irodai sap-ka volt!) Imádtam egy leányt. Ő is rajon- gott értem. Már jegyesek is voltunk, midőn egy nap tele pletykázik az anyja felől, hogy én Isten tudja minő gyanus dolgokért jöttem el a katonaságtól. Hasztalan volt minden mentésem, sikasztottak velem. — Ugy el voltam keseredve, hogy öngyilkosságra gondol- tam, midőn egy távoli vén asszony rokonon azt mondotta, hogy kerít ő nekem különb menyasszonyt. Igaza volt. Egy szép, fiatal

az országban általános megnyugvást keltett. (Élénk helyeslés jöbbséggel.) Én kettős okból örülök e kijelentésnek.

Először azért, mert a bírói szervezet nagy kérdést egy tisztán közigazgatási tör-vényjavaslatban mellékesen tárgyalni ezelszerű eljárásnak nem tartottam volna s másodsor- azért, mert úgy vagyok meggyőződve, hogy mindazon ezélok, a melyeket a t. miniszterelnök ur az állami érdekek szempontjából elvini akar, elérhetők a bírósági szervezeten belül a nélkül, hogy az 1869. IV. törvényezikben lefektetett elvektől eltérni kellene. A melyek- ben a politikai és egyéni szabadság egyik lé-nyeges biztosítékát szemlélem. (Helyeslés jöbbséggel.)

Chorin nem akar felszólalásával igazsá- gnyi vitát támasztani, de két körülményre kéri ki a ház figyelmét. A bírói működésre és bírói kinevezésre. A miniszterelnök ur utalt az általános vita alkalmával arra, mily veszé-lyes az, ha a bíróságok önmagukat egészítik ki. És én e tekintetben hivatkozhatom arra, hogy régi meggyőződésem, melynek évek óta adok kifejezést, hogy a bíróságok önkiesze-ritési rendszere ellenkezik a helyes igazsá- gszolgáltatás és a közbiztonság érdekében.

A másik körülmény, melyre reflektálni akar, a bíróságok működése általában. Midőn sürgetem a reformokat, — ugymond — sür- getem a létező visszaélések kiküszöbölését, ál- talában, nem akarom megvonni az elismerés adóját azon kitűnő bíráktól, kik a nehez vi- szonyok dacára az országban, teljesítik köte- lensegüket és kik az igazságszolgáltatás ni- veaújait nem az intézmények folytán, hanem sok tekintetben az intézmények ellenére is emelték. Vannak kitűnő járásbírószájak, egyes törvényszékek európai színvonalon ál- lanak, királyi táblák és királyi curiák mű- ködése pedig egy évtized óta közelímerést vivott ki magának. De midőn a visszaélések kiküszöbölését sürgetjük, azt hiszem, hogy épp a jeles bírák érdekeit mozdítjuk elő.

Mert épp azok érdeke, hogy a visszaélés- sek eltávolíttassanak a rend és fejelem meg- honosíttassanak, a magyar állam és társadalom érdekei biztosíttassanak és hogy a nem oda való elemek a bíróság kebeléből kiküszöböl- tessenek. Azon reményben, hogy az igazsá- gnyomozó ur a létező hiányok orvoslására a kellő időben törvényjavaslatot fog beterve- zeni és alkalmunk lesz a felmerült hiányok- kal ott foglalkozni, a hol a bírói organismus hiányai egészében fel fogunk tártani, van sze- rensem módosítványomat a t. háznak elfo- gadásra ajánlani. (Élénk helyeslés jöbbséggel.) A módosítvány így hangzik: „Az 57. §-nak a törvénykezési közegekre vonatkozó B) pontja hagyassék ki.” (Helyeslés.)

Zichy Antal: Hosszabb beszédben fejte- getem a főispáni állás és jogkör fejlődését, me- lyen az az idők folytán keresztültul s con- statálja, hogy a főispáni intézmény, ugy, a mint az a törvényjavaslatban contemplantál, bir azon biztosítékkal, melyek egyrésztől a közigazgatás helyes vezetését biztosítják, más- részről mindazon visszasságoktól megmen- tiken azt állást, melylyel az időnként egybekötve ezen állást, szóla a maga részéről még érte, hogy az erős municipalitást a főispáni jog- kör erősítését nem szeretik és nem látják be- azon veszélyt, mely abban áll, hogy az állam- hatalomnak nem adatik befolyás a helyi ön- kormányzat ellenőrzésére: de azt azután ép- pen nem tudja megérteni, ha azok, kik ál- ami közigazgatást hangoztatnak, a főispán- nak akarják megadni azt a jogkört, mely nélkül az állami hatalmat kellő erővel nem képviselheti. (Élénk helyeslés a jöbbsen.)

Horánszky Nándor: Chorinmal szemben megjegyzik, hogy ő 9 évig bizalmatlan volt a kormány iránt, a mely iránt ma oly rendíthet- len bízalma van, azért, mert a mérsékelt ellenzék- képtelen politikát íz. Kijelenti, hogy a mé- sékelt ellenzék oly híven és éppen azt a po- litikát tartotta meg, melyet a Chorin ellenzék- isége idején követett.

Chorin Ferenc: Azokra, a miket a t. képviselő ur a dolog érdemére felhozott, reflektálni nem fogok, mert erre jogom nincs. Fel-

özevgygyel hozott össze. Nagyon megsze- retett. Egész napokig együtt voltak. Alig tud- tuk pillanatra is elválni. Ki is tűztük a me- nyegző napját. Ot nappal előtte nála voltam, s ekkor pár száz forintot adott át nekem be- vásárlásokra. Eppen indulóban voltam, midőn visszahívott a nyakamba borult, össze-vissza esékolt és zokogva vallotta be, hogy ő egy gazdag grófnak a szeretője, a ki most 20,000 forintot adott neki végkielégítésül.

Feleltek neki, tudom-e így szeretni? Látszólag igent mondtam és ott hagy- tam. Az utczán elfogott a keserűség: fölke- restem egy pár ezimborátot és elvertem ve- lik a menyasszonytól kapott pénzt meg azon éjjel.

És ő? Feljelentett, hogy a zárját tör- tem fel egy asztalának és úgy loptam el a pénzt ...

Ilyenek a nők! (Az igaz, hogy nem akar- tam elvenni.)

Az örmester elérékenykedése tetőfokra hágott.

Az ajtón tehát éppen jókor kopogtak. Egy konstaber egy zsebmetszőt kísért be. Tizenégy napra volt elítélve lopásért.

Odaállították a mértékhez.

A főhadnagy ur a hogy ránezett, örömé- ben felkiáltott:

— Te vagy, Péter?!

— Igenis, én!

— Ismersz-e?

— Igenis!

— Az inasom voltál, ugy-e?

— Igenis!

— Gyakran rosszul bántam veled Péter!

— Igenis. Sőt meg is pofozott egy pár- szor az örmester ur!

— Örmester?! — kiáltottak egy- szerre a másik irnok és a fogházörmester.

Másnap már a főhadnagy ur levette a civilt és lement a pinézbe, hogy a töb- bikkal papírzsákokt csináljon.

A vigyázatlan bíró elbeszélte, hogy a „főhadnagy” ur bizony csak örmester volt és a miért a „menázi-pénzt” elsikkasztotta, há- rom évig Steinban volt fejezve.

Igy aztán nem lehetett többé a „főhad- nagy” urra bízni az irodai titkokat.

szólalásom ezújra egyedül az, hogy helyreigaz- zítsam a politikai inconsequentia azon vádját, a melyet a t. képviselő ur ellenem támasztani jónak látott. (Halljuk! Halljuk!)

A t. képviselő ur bírálat alá vette politi- kai eljárásomat. Ehhez neki, mint a ház min- den tagjának joga van. Azonban elvártnak volna igazságszeretettel, hogy midőn bírálatot gyakorol, ne hallgassa el azon eseményeket, azon motívumokat, melyek a nyilvánosság ter- én szereplő eljárás iránnyadóak voltak.

Igazsága van a t. képviselő urnak abban, hogy én a jelen kormányval szemben éveken keresztül ellenkező állást foglaltam el, sőt hozzá teteltem volna, hogy 1876-ban kiléptem a szabadelvű körből, mert a bankvezetessel és az indirekt adóknál a kormány által köve- tett politikával akkor egyetérténi nem tudtam. Kiléptem 70-ed magammal a szabadelvű párt- körből, alkottam a független szabadelvű pártot, mely e czim alatt fennállott 1878-ig.

Az 1878-iki választások után az egyez- ség elfogadtatván, kísérletek történtek közöt- tünk és az ellenzék többi árnalata között egy közözi és elvi alapon álló ellenzék létesíté- sére. Én azt hiszem, a t. ház tudja és jól tudja a t. képviselő ur is, hogy a k. ér- sleretek hat éven keresztül eredménytelenek maradtak, olyannyira, hogy nem voltunk képesek párt- tot teremteni és az ellenzék kör szabályainak első szakaszában benn volt, hogy minden párttag egyéni szabadságának meggyőződésé- nek függetlenségét fenntartja magának. (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!)

Ily állapotban volt a mérsékelt ellenzék párt egész 1884-ig.

Megvallom, t. ház, nem szóltam volna soha az akkori eseményekről itt e háznál, ha a t. képviselő ur felszólalása egyenesen nem provokál. Mert nem szeretem bármely körnek a melynek tagja voltam, benső ügyeit nyilvánosságra előt szellettetni. (Zaj. Halljuk! Halljuk!)

1884-ben jónak találta a mérsékelt ellen- zék kör az országos választások küszöbén po- litikai szövetségre lépni a főrendiház azon ellen- zékével, mely a kormányt nem azért akarta megbuktatni, mert az reactionárius volt, vagy tén- nem volt elég közjogi éle, vagy nem fej- tett ki elég erőt Ausztriával szemben, hanem azért, mert a házassági jog terén meg akarta tenni az első lépést előre. (Nagy zaj. Ellen- mondás balról. Halljuk! Halljuk!) Méltóztatnak arra emlékezni, hogy e javaslat, a mely miatt a főrendiházi ellenzék meg akarta bukítani a kormányt, a mérsékelt ellenzék által a háznál támogatott és elfogadtatott. Én tehát nem tudtam összeegyeztetni a politikai consequen- tiával, nem a szabadsággal, hogy azokkal az elemekkel támaszunk ellenzékét a kormány- nyal szemben, a kik velem nem egy alapon, hanem sokkal hátrább álltak szabadelvűség tekintetében, mint a kormány, melynek ak- kor híve voltam. Azt hiszem, senki sem fog engem azzal vádolni, hogy kisszerű felekezeti szempontok vezettek. (Ellenmondás a bal és a szélsőbal nemely pontján.)

Még egyet akarok a t. képviselő urnak a szabadelvű jelszóval való visszaélésre nézve megjegyezni. (Halljuk! a jobboldalon.) Ha annyira irtozik a t. képviselő ur e jelszótól, miéért van az mégis, hogy épp az utóbbi na- pokban nevezte el magát a mérsékelt ellen- zék „szabadelvű ellenzékének”. És nem tűnt-e fel a képviselő urnak, hogy bizonyára sem az emberkeben és nem is azok politikai consequentiájában rejlik annak indoka, hogy a mérsékelt ellenzék köréből eddig tökébben léptek ki, mint a mennyien, a pártköré- ben megmaradtak. Élénk derültsg a jobboldalon, élénk ellenmondás a baloldalon.

Ha lehetetlen egy párta nézve az érzel- mek és elvek összhangját létesíteni, ha ezen párt kénytelen minden percében megválog- ztatni a maga álláspontját, akkor ne csodál- kozzék a t. képviselő ur, hogy az ily párt ál- landósággal és tartóssággal nem bír. (Zajos helyeslés a jobboldalon, ellenmondások a baloldalon) hogy az ily párt az ország érdekeiben üdvös tevékenységet kifejténi nem tud. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Ellenmondás és zaj a bal- dalon.)

Ennyit akartam a t. képviselő urnak megjegyezni. Megvallom őszintén, nem szíve- sen szólaltam fel, s nem is tettem volna azt, ha erre támadás által egyenesen fel nem szólít s fel nem jogosít. (Zajos helyeslés a jobboldalon. Ellenmondások és zaj a bal- dalon.)

Horánszky Nándor: kijelenti, hogy a pártunk, melyhez tartozik, a főrendiház emle- getett elemével semmi szövetsége nem volt. A főhányt szabadelvű jelszóval nézve meg- jegyzi, hogy neki és pártjának jelszóra sem szük- ségük, sem vágyódásuk nincs. De mert országos mistificatiókat tartják azt, ami a szabadelvű jelszavával történik, szükséges- nek tarthatják kimondani azt, hogy a kor- párt semmiben nem nevezhető szabadelvű- vinnék, mint az ellenzék. De sajtóságnak tartja, hogy az a kis párt, mely tíz év óta küzd a kormány ellen, oly nagy száka a kor- mány és pártja szemében. (Zajos közbekiáltá- sok: De hogy! Soha nem volt!) És mindenütt, a háznál és a házon kívül, a saj- tóban és rópiratokban ezt a pártot támadják leginkább. (Ugy van! balfelől.) Azt hiszi, hogy ennek magyarázatát egyedül a hatalom feltételeiben találhatja, s meg van győződve a- róól, hogy Chorin t. barátunk lépését is csu- pán csak ez vezethette. (Hosszas zaj. He- lyeslés a baloldalon. Ellenmondás a jobbo- dalon.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: Rövid fel- szólalásában polemizál főleg Horánszkyval és a mérsékelt ellenzékre tett leleplezésekre vo- natkozólag a következőket mondja:

Gondolom, teljesen szükségtelen, sőt hely- telen volna részéről, hogy ha azokba, mik egyik vagy másik párt belügyeire vonatkozó- lag pro és contra felhozattak, beleavatkozni ohajtanak. Sajnálom, hogy ilyenek provoca- tiókat, de a mai nap is csak azt bizonyította, a mit egy alkalommal már constatáltam és most is constatálom, hogy némely felfogás szerint a kormánypártból bármikor az ellen- zékhez térni csak nemes indokból és lelki meggyőződésből lehet, míg ellenben bármí okból az ellenzékbelől kilépni, vagy pláne a

kormánypártba lépni, az már nem a meggyő- ződés sugallatát, nem a tisztességet föltételezi. (Helyeslés jöbbséggel.)

Megvallom, t. ház, furcsa felfogás és a kölcsönös méltánylásnak nem nagyon nagy mértékét mutatja azoknál, kik ilyen elveket és nézeteket vallanak és ily indokok akarnak másokat megtámadni. (Ugy van! jöbbséggel.)

Még egyet kell helyreigazítanom: nem azon képviselő ur érdekeben, kinek szavaival történt a félremagyarázás, hanem a magam s törvényjavaslatom érdekében. Az mondatott itt két képviselő ur által is és ezúfolat, helytele- nités tárgyává tetetett, hogy Chorin képviselő ur azt mondta volna, hogy e javaslatot elfo- gadja a kormány iránti bizalomból.

Ezt nem mondta, hanem azt mondta, és ebben tökéletesen igazat mondott, hogy abban, hogy a kormány nevében ezen sza- kasz b) pontját visszavonni hajlandóknak mu- tatkoztam, igen nagy része van annak, hogy tapasztaltam, hogy az aggályokat keltett oly- noknál is, kik különben a kormány iránt bi- zalommal viseltetnek és azt támogatni szokták.

Ezt helyreállítani — mondom — köte- lességem törvényjavaslatom irányában, mert nem akarhatom, hogy állítassék oda a dolog, mintha e törvényjavaslatot tisztán és egyedül személyes bizalomból, nem pedig jószág- nak vagy szükségnek voltaként érzetéből fo- gadnák el, a kik elfogadják. (Ugy van! jöbbséggel.)

Horánszky képviselő ur hivatkozott arra, hogy 1870-ben azt mondtam, hogy a kor- mányt egyes főispán hibájáért nem fogja a többség megbuktatni. Kár volt a képviselő ur- nak 1870-ig visszatenni; három-négy napja is elmondtam, most is mondom. Csak hogy hozzátesszem, mit hozzátettem e napokban is, azt, hogy ez tökéletesen áll s mint ő is ali- meri, a parlamentarismus természetéből foly, hogy egyes, bár hibás lépésért, a többség nem fog elejteni egy kormányt, melynek politiká- ját általában helyesli. De ha csak feltetni nem akarjuk azt, — a mit egy képviselő ur mondtott — hogy Magyarországon mindent lehet tenni: hogy a 70 főispán egyre esinálja a törvénytelenséget a miniszter egyre el- nézi azokat, azt is el fogja a többség nézni: azt feltetni nem lehet, nem szabad. (Élénk helyeslés jöbbséggel.) Ebben fekszik a dolog helyes megkülönböztetése. (Élénk helyeslés jöbbséggel.)

Nem akarok ugyan élesen nyilatkozni, de a képviselők azt állítják, pedig az ugy van! Kettő közül egy. Vagy arról vannak meggyő- ződve a t. képviselő urnak, hogy soha sem lesznek többség, tehát vádolhatják a többséget bátran: vagy pedig érzik, hogy a többségre jutnak, ők így fognak tenni. Ez a többség azonban így tenni nem fog. (Élénk tetszés jöbbséggel.)

Az az egy megjegyzést én sem folytha- tom vissza s onban, hogy mindenesetre jellemző bármí lett legyen az indoka, a „szabadelvű” név felvétele akkor, ha az ember azt hirdeti, hogy az csak egy köpeny, mely alá igen sok fér. (Derültsg a jobboldalon.) Ha ezt az mondja, a ki nem vette fel a szabadelvű nevet, nem fog méltányos lenni, nem is várjuk, — hogy mondjam? nem akarom kimondani a szót — de nem is hozza magát kellemetlen helyzetbe.

De ugyanakkor mondani azt és mondani azokat, kik ezt nem is gyanították: „Felvet- ti e nevet, mert ez köpenyeg, mely alatt mindegyikünk előr” — ez bizonyára legalább is nem sikerült dolog. (Élénk hosszas derültsg.) A képviselő urnak mindenütt és mindenben hatalomvágyat és korteskedést látunk.

Csanády Sándor: És ez igaz! (Nagy der-ültsg a baloldalon.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: Sőt — eszembe jut: Horánszky képviselő ur azt is látja, hogy az a párt (a miniszterelnök a mé- sékelt ellenzék felőle mutata) szálka a kormánypárt szemében, a miből azt követ- kezeti, hogy a kormány és kormánypárt tö- lönk — megengedi ok nélkül — hatalmát félti.

Hát a t. ház, a korteskedésre nézve elég- szer nyilatkozottam. Hogy az legyen kortes, leg- alább jó kortes, és úgy akarjon valakik korteskedni, hogy alkalmat adjon, hogy ráfogják. — az igaz alap nélkül — hogy az emberek szabadságát és jogait akarja elvenni, ezt még életemben sohasem tapasztaltam. (Helyeslés a jobboldalon.)

Ami a hatalomvágyat illeti, igenis én a hatalmat erősíteni akarom; akarom erősíteni a magyar állam hatalmát, nem a magyar állam eszméjéért, de a magyar állam hatal- máért. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Azt igenis akarom, hogy a magyar állam hatalma az ország legtávolabb részében, a leg- szélső fokig elérhessen oda, hogy a magyar állam érdekeit kívánják, hogy eljérjen. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Erre törekedtem 1876-ban is, elismérem, erre törekszem ma is (Zajos helyeslés a jobbo- dalon.) És a kik azt mondják, hogy ebben saját hatalmamnak kéresem, azt mondják, a mit én nem hiszek, de a mit velük csak saját gyöngeségük érzete mondhatná: azt hiszik, hogy ezen hatalmat, Isten tudja meddig, min- dig én és azon part fogjuk bírni (Zajos he- lyeslés a jobboldalon.)

Hígyjük el a képviselő urnak, — és ezzel berekesztém beszédemet — nekem at. ellen- zékek egyik árnalata sem száka a szemem- ben, és hígyjük el, sokkal szívese- ben üdvözölnék velem szemben oly ellenzéknek, mely től hatalmam- at komolyan féltetném, mint olya- ant, melyről maga azt mondja az illető ellenzék tag, hogy ok- nálkül félttem. (Élénk zajos helyeslés a jobboldalon. Ellenmondások a baloldalon.)

Ezzel az ülést véget ért.

Külföld.

Ir földkérdés. London, márcz. 23. A kísérlet, hogy az ir földkérdést illetőleg Gladstone, Chamberlain és Trevelyan közt felme- rült véleménykülönbségek kiegyenlítésének eredménytelen maradt. Chamberlain és Tre- velyan megmaradnak lemondásuk mellett, de csak akkor akarnak visszalépni, majd ha Gladstone benyújtja az alsóházban az ir törvény- javaslatokat.

Belga savorok. Brüsszel, márcz. 23. Pontier tabornok hadügyminiszter Lüttich tar- tományba ment, a hol a helyzet a strájkok gyakorisága következtében visszaeséssel. A horlozi közénbányát, mely Braconnier sen-átor tulajdona, ma megtámadták és egy mér- nőt megsebesítettek. A rend helyreállítására csapatok vonultak ki, a melyek könnytelenek voltak a löfögyvert használni. Ma csapatok szállottak meg Valbennt közénbányá bejra- tát. A hennagyi bányavidekeken a rend még nem lett megzavarva.

Strájk. New-York, márcz. 23. Nyugat-Pensylvániában 4000 bányamunkás strájkol. A Kansas-vasút összes váltóterei strájkolnak. A tehervonatok közlekedését megszüntették.

Észak-amerikai képviselőház. Washington, márcz. 23. A hajozás ügyében kiküldött képviselőházi bizottság 7-aszasából 6 ellenében elfogadott jelentésben pártolja azon törvényjavaslatot, mely megengedi, hogy az amerikaiak külföldön épített járműveket szabadon vásárolhassanak.

Londonból márcz. 23-áról jelentik: Oroszország nem vonta meg közreműködését a Suda-óceánban horgonyzó európai hajórajok által esetleg eszközözendő tüntetésben. A hatal- mak folyton egyetértőleg járnak el a görög kormány ellenében. Sándor bolgár fejedelem még mindaddig nem engedett Kelet-Rumélia főköormányzóává való kinevezetésének időtar- tamát illetőleg.

Angol alsóház. London, márcz. 23. Az alsóház ülésen a kormány közölte, hogy Yemethen mellett, Birmingham, nagybőv csapat fölkelőt fogtak el. A szomszédos törzsek bar- rátságos magatartást tanúsítottak az angolok iránt. A ház aztán elhatározta, hogy az angol csapatokat ismét visszavonattja Assnába. Wady-Halimát a határt egyiptomi csapatok fogják megszállva tartani. Massanahit illetőleg Olaszországgal nincs megállapodás. Granville értesíté Olaszországot, hogy a portával egyez- kedjék. Egyiptomban a pénzügyi helyzet ked- vezőtlen, de javulóban van. Remélhetőleg Egyiptom nemokára teljesítheti forja azon kötelezettségét, hogy a megszálló hadsereg költségeinek egy részét viselje. Az angol kereskedelmi és hadi kikötők védelmét célzó építkezések szakadatlanul folynak. Angolor- szágot abban a helyzetben van, hogy a legerő- sebb tengeri hatalom, sőt két egyesült tengeri hatalom támadását is visszaverheti. A folyó pénzügyi év végén a kereskedelmi ki- kötők is oly állapotban lesznek, hogy meg- védhetik magukat ellenséges hajórajok eset- lenes támadásai ellenében. Vincent azon in- dítványát, — melyet Gladstone kormányelnök mint alkotmányellenes elűezett — hogy az önkéntes csapatok részére nyújtott állami se- gély emeltessek, a ház 187 szavattal 166 ellenében elvetette. Campbell Bannermann hadügyminiszter a hadügyi költségvetést indokolván, kijelenté, hogy a kormány az egypt- omi megszálló hadsereg létszámának meliőbb leszállítását ohajtja, továbbá azt kívánja, hogy a hadsereg létszáma 9673 fővel szaporítas- sák, mit az indiai viszonyok tesznek szükség- sű. A hadsereg tetleges állományáról és a zsoldról szóló tételek elfogadtattak.

Legujabb posta.

Budgetvita Ausztriában Bécs, márcz. 23. A költségvetés folytatólagos tár- gyalásánál első szónok Dunajevsky pénzügy- miniszter volt, a ki az ellenzék kifogásaira felelvé, mindenekelőtt kijelenti, hogy indoka- las a költségvetéshez folszólás, mivel helyet- tesíti azt a pénzügyi exposé. Ezután igyek- szik kimutatni, hogy a költségvetésben kiadás és bevételek minduntán kellőleg van előirányozva. Végül több folszólásra válaszolva, kijelenti, hogy az ellen nincs kifogása, ha a képvé- selők lemondanak a napidíjról és a miniszter- nek a személyes pótlékáról. Az általános tár- gyalás befejezése után vezérszónokká Herbst és Clam-Martinitz Rikard gr. választottak. Herbst élesen bírálja a kormány pénzügyi gazdálkodását, azután politikai ténre térve át, igen fontos enunciaciókat tett, tiltakozik az ellen, mintha a csehek Ausztriából szék állam- orok akarnának csinálni, hevesen ellenzi Cseh-ország szöba kerít kétféle darabkövetés. Kijelenti, hogy a cseh államjog által Cseh-ország oly állásra jutna, mint Magyarország. Ha ez megtörténne, a monarchia súlypontja nem volna többé Bécsben, hanem Prágában. Herbst reméli, hogy Bécs ki fog vótözni közneopolita jellegűből és azt mondja, ha Ausztria elveszti régi jellemét, Bécs is el fog vesztetni. Ellenben Clam-Martinitz gr. védelmére kelt a költségvetésnek. Az 1874—79-ki és 1879—84-ki pénzügyi időszak két huszonnyeg millióny különböző fekszik az utóbbi időszak előnyére. Beszédét a jobbo- oldtal zajosan megtapsolták.

Az orosz csári pár választótlag ápr- il 11-ik és 18-ika közt indult el a Dan vidé- kére és Krímbe. Novocserkasszkában be fog- ják mutatni a trónörökös közájainak és az- után folytatni az utat Livádiába, ahol körül- belüli két hónapig fognak tartózkodni. A csári pár meglátogatni szándékozik Odessát, Niko- lajevét és Sebastopolt is és az utóbbi két helyen nagy hadihajók vízrebocsátásánál lesz jelen.

Oross levél. Szt.-Pétervárotól márcz. 23-án a hivatalos lap f. hó 4-ről Várnából keltetett következő levelet közli: A san- ste- fauoi békétőlkező évfordulói alkalmából Si- meon metropolita hálaisteníztetését tartott, mely alkalommal az imában az orosz czar- t, a bolgár fejedelem neve elé helyezte, mi a jelenlévőket kollektív(?) érintette. Eke- katonazene kíséretében megleghezt fúmag az orosz aleonsulatusi hivatalhoz vonult, hol egy városi tancsoksból, hivatalnokokból és keres- kedőkből álló káldótsáeg az aleonsul előtt az orosz czar iránt érzett változatlan háláját és

kelő vezére vettetté eddig börtönre. Cankor szabadon van meg, amit a bulgáriai orosz ügyviselő partfogásának köszönhet. A bolgár lapokat, Karaevov közlönyének kivételével, mind fellégyesztették.

Párisból márc. 23-áról írják: A jobbról lemondott róla, hogy a költségvetési bizottságba jelöltek állítsanak és holnapján kiáltványt fog az adózott polgárokhoz intézni.

Porosz urakháza. Berlin, márc. 23. Az urakháznak azon bizottsága, mely az egyházi törvényt tárgyalja, legutóbb ülést tartott. Ez ülésben a kiadott jelentés szerint, a cultusminiszter kijelentette, hogy a mennyiben a vita folyamán az állították, hogy a törvényjavaslat tárgyára vonatkozólag a kormány és a Kuria között megegyezés jött létre, a miniszter biztosítja a bizottságot, hogy mi sem történt, a mi egyrészt a porosz törvényhozás szabad intézkedési jogát megszoríthatná, vagy más részről a Kuria elhatározását befolyásolhatná.

Olasz kamara. Róma, márc. 23. A kamara titkos szavazás után 196 szavazattal 49 ellenében elfogadta a kormány által javasolt pénzügyi intézkedéseket.

TÁVIRATOK.

Horvát regnicoláris küldöttség.

Budapest, márc. 24. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) A horvát regnicoláris bizottság mai ülésén, melyen gróf K u e n - I l d e r v á r y Károly horvát bán, Bedekovich Kálmán miniszter és a horvát tartománygyűlés elnöke Hrvát Mirkó is részt vettek, — befejeztették a nuntium részletes vitáját. Holnap a regnicoláris küldöttség által választott albizottság, melynek tagjai: dr. Sram, báró Zsvikovies, Gyurgyevits és Miskatovies előadó, — ülést tart. Ez ülésen fogják az 1868. év óta Magyar- és Horvátországra nézve alkotott közös törvényeket, nevezetesen azonban a Zsvikovies báró által ismeretes elaboratumban felsorolt gravameneket, melyek az illető közös törvényekben találhatók alapjukat, — közelebbi vizsgálat alá venni, s az 1868. évi magyar-horvát kiegyezési törvénnyel összehasonlítani. Az albizottság a pénteken tartandó ülésben fog jelentést tenni, mire azután az ülések jegyzőkönyveinek hitelesítése és a végleg megállapítandó nuntium előterjesztése következik. A nuntiumot néhány nap múlva át fogják adni a magyar regnicoláris küldöttség elnökének.

A hontiak párbaja.

Budapest, márc. 24. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) Luka Pál hontmegyei tisztii főügyész és Ivánka Zsigmond között ma délután előtti pisztolypárbaj ment végbe. A kihívó Luka Pál volt, bebizonyítottván azon vádakat alaplatalsága, melyeket Ivánka Zsigmond ellene a hírlapokban és a megyei közgyűlésen emelt. A párbajnál Ivánka megsebesült.

Greff képviselő esete.

Budapest, márc. 24. (Az „Aradi Közlöny“ ered. távirata.) Greff József vas megyei németújvári kerületi képviselőt, kit a függetlenségi pártkör egy képviselőtársra ellenében elkövetett anyagi visszaélés miatt kezelebből kizárt, — lemondásra fogják készíteni.

NAP T A R.

Márc. 25. Csütörtök. Róm. kath. Gyümölcs oltó boldog asszony. — Prot. Gyümölcs oltó boldog asszony. — Görög-orosz (március 13.) Niozefor pat. — Nap kél 5 ó. 55 p., nyugszik 6 ó. 19 p.

Március 28. Az Arad városi önkéntes tűzoltókar 1886. évi rendes közgyűlése a városház földszinti termében.

Március 24. Özv. Somogyi Józsefné urnó nőven; dékeinek táncvizsgálója a Zemplényi-szálló nagyttermében.

Március 26. Arad megye rendkívüli közgyűlése d. e. 10 órakor.

Március 27. Az aradi és aradvidéki tisztviselői kör társasestélye az „Arany orszlán“ helyiségében.

H I R E K.

Arad és Vidéke.

Előfizetési felhívás az „Aradi Közlöny“ Lévfolyamának II-dik ngyedére. Az „Aradi Közlöny“-nek, mely mindennap, tehát hétfőn és ünnepek utáni napokon is megjelenik, nevezetesen előfizetési díja csak annyi, mint a többi aradi magyar lapoké. t. i. helyben 3 frt, vidékre 3 frt 50 kr. Azonkívül az „Aradi Közlöny“ előfizetői a „Gombostű“ című társadalmi és szépirodalmi havi folyóiratot is nélkülül kapják. Kívánatra mutatvány-számokat bárkinek díj nélkül küldünk. — Felkérjük különösen mindazon t. cz. előfizetőket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, hogy azt minél előbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a szétküldésben zavar álljon be. — Az „Aradi Közlöny“ kiadó-hivatala.

A marospartii sétányon a földmunkások már a befejezéshez vannak közel. Az utak már ki vannak jelölve, most csak a terület elégegyezése, és a talajnak a követők

való megszabhatása van hátra. Tudvalevőleg itt régebben sólári épületek és szar halászkunyhók voltak, melyeket miután azok a vár látóvába estek, le kellett bontani. Az az alapítványok azonban még most is a földben vannak, s így azok eltávolítása foglalkoztatja most a munkásokat, nehogy később a fák fejlődését hátráltassák. A mint a talaj rendben lesz és az idő megengedi, azonnal hozzá fognak a fák kiültetéséhez. A sétány a mennyiben az előlekekből felhittünk, olyan lesz, hogy a közönségnek mihamar kedvelt üdülő helyül fog szolgálni.

Arad szab. kir. város iskolásképe holnap, azaz pénteken délután 4 órakor a városi házi emeleti kistermében rendes havi ülést tart, melyre e helyütt ismételt felhívjuk az érdekelteket figyelmükre. A tanácskozás tárgyai: 1. Geller János szentpéteri iskola igazgatójának kérelme az ezen iskola tüzelőfája számára egy fűs-szín készítése és a padlák kötélfelkerítése tárgyában. 2. Iskolafelügyelő jelentése a városi községi iskolákba járó szegényorsn tanulóik felségjelzésére befolyt pénzbeli adományokról. 3. Iskolafelügyelő jelentése az iskolamulatsásokról.

Hangverseny. Ismét ritka műveltségben fog részvenni a legközelebbi napokban az aradi zenei és kedvelő közönség. Popper Dávid gondokaművész — ki hangszere az élő virtuozok egyik legjelesebbje, söt némelyek szerint határozottan a legkiválóbb — ápril 1-én. Aradon hangversenyt rendez a Krispin-féle teremben. Popper Európa valamennyi fővárosában, hol csak megfordult, mindentől a legnagyobb elismerést vívta ki. Játékának technikáját Grützmacher és Cossmann a leg színvonalú helyezik, némely tekintetben pedig határozottan ezek fölé helyezik azt. Hétfőn Budapesten a vigadó kistermében rendezett koncerten ragadta el a fővárosiakat esodlatos művészetével; szombaton este pedig ugyanott az irók és művészek körében rendezendő művésztélyen fog közreműködni. Ismervé közönségünknek az igazi művészetért mindenkor nyilvánvaló érdeklődését, hisszük, hogy e hangverseny szép közönséget fog összehívni Krispin termében.

Allamsegély az aradi iparos-tanonciskola számára. A közoktatásiügyi miniszter az aradi iparos-tanonciskolának a folyó évre 440 forintot engedélyezett. A felügyelő-bizottság 1000 forintot kért, a miniszter azonban, kinek tudomására jutott, hogy a folyó tanévben a rendszeres tanítás kezdete 4-6 héttel később, a kért összeget egész nagyságában nem engedélyezte. A miniszter ezen rendeletében különösen hangsúlyozza, hogy az ipariskolákat szabályozó miniszteri tanterv betartását feltétlenül megköveteli. Ezáltal legáltalán egyszerűsödnek a lejeve azon surlódásoknak, melyek a tanórarendelés miatt keletkezhetnek.

Somogyiné táncpörbája az éjjel tartott meg a „Zemplényi-szálló“ nagyttermében. A táncmulatság sikere miben sem maradt mögötte az előbbi években rendezetteknek. A terem már kilenc óra tájban a szó szoros értelmében megtelt közönséggel, melyben ott láttuk az aradi közönség színe-javát. A növendékek által több külön tance mutattatt be, melyek nagy tetszést arattak a néző közönség körében. Először is két kis gyermek Magyar Feri és Irma táncoltak a „Mennettet“; azután egy magán-táncot „Dans Serieuse“ táncolta Buday Ilonka; mindkettő után zajos tapsal adott kifejezést a közönség elismerésének. A harmadik külön tánc volt a Salon-Mazur, az ebben előforduló kettőst Klein József és Lászlófy Béla lejtették nagy ügyességgel, és ugy ez, mint az utána következő Styria kettős, melyet a Farkas nővérek táncoltak, nagy tetszésben részesült. Az utolsó külön tánc volt a kör-magyar, előadva az összes növendékek által. Mikor ezt befejezték, már közelgett az éjféli, s csak ekkor vette kezdetét a tulajdonképeni táncvizsgálat; a nagyobbik is belevagyultak a táncba, mely jelen sorok írásakor legkiválóbb hangulatban folyik, s előreláthatólag csak reggel fog véget érni.

Glogovác magyarosodása. Egy olyan községről szólnak, melynek lakossága nagyjából részben német. E németajku községben csak egy pár év előtt is oly ritka volt a magyar szó, mint a fehér holló, ma e derék szorgalmas svábok nemcsak tördelik a magyar nyelvet, hanem gyermekeiket magyarra tanítják, a nagyobb iskolákba járatták és magyar családoknál szállásolják el s midőn a szünetükbe hazáérkeznek, ők maguk is örömmel társalognak gyermekeikkel magyar nyelven. — E rohamosan haladó község magyarosodása körül a legnagyobb érdeme van a glogováci tanító-testületnek, mely nem erővel ostromolja a gyermekekre és a községre a magyar nyelvet, hanem igyekszik a nép legalsóbb rétegét felvilágosítani, hogy mily hasznos polgárok válhatnak gyermekeikből a hazának, ha az állam hivatalos nyelvét bírják. Különbien ugyanezeket örömmel regisztráltjuk a kobányai és török-bálinti német ajku svábokról is, kik a legmelegebben felkarolták a magyar nyelv elsajátítását. Az érdem a derék sváb polgártársaink és tanítóink hazafiai közös jóakarataiban rejlik.

Új iskola a megyében. A szentléányfalvi róm. kath. polgárok tudvalevőleg eddig nem járultak semmi anyagi áldozattal az ev. református hitfelekezet által fenntartott iskolához. A közigazgatási bizottság erre kiindította, hogy azon szűlők, kik a ref. iskolát tényleg használják, ugyanazon módon és arányban járulnak az iskola fenntartásához, mint azon szűlők, kik gyermekeik tanításáról más uton gondoskodnak, avagy azon polgárok, kiknek gyermekeik nincsenek vagy a községben nem laktak, az iskola fenntartásához semmi-

vel sem járulnak. A róm. katolikusok azonban nincsenek megelégedve, hanem deputatívul jártak Temesvárt, hogy a püspök nyújtson módot egy róm. kath. iskola létesítéséhez. A püspök ezáltal nagylelkű ajánlatot tett, s így az iskola csakhamar létesülni fog, mert különösen azért örövendik, mivel az ev. reform. iskola egy tanulmányi részben már is 150 tanköteles préselte egymásba a tudományt. De egyszer annak is ideje volna, hogy aki valamely községben a föld javait élvezi, s a község munkaerejét használja, ugyanazon lakosság szellemi gyarapodásához is hozzájáruljon tőkéljével aránylagos részen; de az iránt is intézkedni kellene a törvényhozásnak, hogy azon polgárok, kiknek gyermekeik nincsenek, de, mert társadalmi kötelekben élnek, tartozzanak a társadalom fejlődését illetőleg, az iskolai célokhoz anyagilag járulni.

Ruhátovajlás. R. K. ügyvédjelölt tegnap előtörözvén az izraelita imaház épületében levő lakásáról, nyitva felelte annak ajtaját. Valami élelmes tolvaj ezt a körülményt arra használta fel, hogy bemenve a szobába, onnan egy kis ruhaneveléssel lüssa el magát, el is emelt onnan egy tükörszék, és egy cizillender-kalapot mellé, s ezekkel aztán szép eszindesen odébb állott. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek, mely elrendelte a tettes nyomozását.

A kártyavetőnő. Gaudi Katalin mikalaki cigányasszonyt jól ismerik Aradon a szobalányok és szakácsnők, de még jobban a rendőrség, a kivel minduntalan meggyilkol az asszonyoknak a baja. Csak nemrégiben eskették el egy pár napra, mert jól kifosztogattak egy szobalányt, kiszabadulása után egy ideig eszindesen maradt Mikalán, hova haza toloncolták, most azonban újra bejött Aradra vendégszereteln, azonban a szerencse ma sem kedvezett neki, mert a rendőrség ismét rajta érte a kuruzsoláson s most megint elcsúszkált.

Apróbb lopások a megyében. Borosjenőben a megszárítottak adóztatta meg az elhunalt napok egyik éjszakáján valami jómódú, Kleindl György és Fischer Mór messzarszékeibe behatolva, alkülesével felnyitotta a pénzes fiókot: előbből mintegy 5-6 frtyit, utóbbtól pedig 3 frtyit apró pénzt emelt el. A gazembernek ez ideig még nem sikerült nyomába jutni. — Imre Nikolai miska lakosnak padlásáról pedig folyó 20-án éjjel egy pár zsák gabonát, búzát és kukoricát loptak el. A tetteseket a esendőrség Csupe Györgye és Lung Flóra személynében kézrekerítvén, bekísérte a kisjenői járásbírószáchoz.

Lapunk mai számának postán menő részéhez előfizetési utalványok vannak csatolva.

Az első magyar általános biztosító társaság mult évről szóló mérlegét lapunk mai számának hirdetői rovatában közöljük. E helyen is felhívjuk arra olvasóink figyelmét, különösen kiemelve azt, hogy ezen elsőrangú hazai intézet, melynek élén közéletünk számos kitünőségének élén áll, a magyar közönség nagyérdvé támogatását azzal vizszozza, hogy egy mint minden évben, mostani közgyűlése alkalmából is tekintélyes összeget szavazott meg nemzeti közérdeklőkra. És pedig a többek közt az Erdélyrészi magyar közművelődési egyesületnek 1000 frt. a Művész iparműzem részére 400, a Magyar gazdaságyok orsz. egyesületnek 200, a Kolozsvári kereskedelmi akadémiának 100, a Pozsonyi kereskedelmi akadémiának 100, a Debreczeni kereskedelmi tanítótest-szögélyű egyesületnek 100, a Felvidéki magyar közművelődési egyesületnek 100, a Sárosmegyei népművelési és magyarosítói egyesületnek 100, a Magyar történelmi társulatnak 100, a Magyar földrajzi társaságnak 100, a budai ev. ref. templom építésére 100, az Országos kisdévdő egyesületnek 100, az Istvánföldi földművelési és kertész-központintézetnek 100, a Pesti első bölcsőde egyesületnek 100, a Pesti úr. hitközség fiúvárosának 100, a Budapesti prof. orsz. árvaegyletnek 100, a Magyarországi közp. Fröhel-nőegyletnek 100, a Pesti úr. nőegyletnek 100, a Hajléktalanok menhelyének 100, a Stefánia gyermekóráháznak 100, a Pesti úr. káznai és földművelési egyesületnek 100, a Szalvatorozsági földművelési egyesületnek 100, a Bpesti népoktatási körnek 50, az Első bpesti szegénygyermekkert egyesületnek 50, a Bpesti szüneti gyermektelep egyesületnek 50, a Szegény beteggyermek egyesületnek 50, az Általános munkás betegsegélyező és rokkant-pénztárnak 50, összesen 3750 frt, mely összeghez járul még az ez évben sorra kerülő Szabolcs és Szepesmegyei gazdasági növendékek beszámlájására visszatartott 800, továbbá az 1885-ik évben előre kifizetett összegek, u. m. a Magyar irók és művészek egyesületnek kiállításai vendégek fogadtatására 500, a kereskedelmi muzeum javára 200, a Vörös-kereszt-egyletnek szarv és bolgár sebesültek számára 100, a Kisfaludy-szobor javára 200, a grohovái károsultaknak 50, a párisi magyar egyesületnek 100.

Hazánk és a főváros. — **Husly Károly** debreczeni prépost-bémos tanácsosa a reformált egyház is nagy részvételt mutatott. A ref. templomok harangjai a temetésig naponként kétszer szólottak, s a temetésre a ref. püspök az egyház-tanácsossal és az egész lelkesi karral megjelent, így tüntetvén ki nagyrabecsülést az elhunyt iránt, ki minden felekezetnek jövevény volt, s utolsó pillanatig igaz magyar hazafi. — **Jókai és az adóhivatal.** Jókai Mórt az a különös kitüntetés érte, hogy ki lett nevezve „fiatal emberre“. A budapesti adóhivatal megiszteltte „hadmentességi adó“ címűen 160 frtyit tartozással, Jókai természetesen azt válaszolta erre, hogy nagy örömmel fogja lenni ezt az engedélyt, de meg annak az urnak is aranyba foglaltatja a fejét, a ki őt harmincz és negyven év közötti legénynyé visszavárásolja; hanem előbb szeretné ezt tapasztalni.

Kigilyozót képviselő. A függetlenségi pártkörből egy vas megyei függetlenségi párti képviselőt kigilyozták, mert fölvette és elköltötte egy képviselőtársának napidíjait. Az illető ügyvéd volt, s a választás költségei által került anyagi zavarokba.

Az igazi ok. Csörghe László kir. ítélőtáblai bíró gyászos végét egy rögeszme okozta. Azelőtt mindig vidám férfi volt, de nem rég nyakán egy nagy tályogot kapva, ez testileg igen megapasszotta, sőt gondolkodásában is megzavarta. Folyton arról panaszkodott, hogy egy bírói hibáért (melyet nem követett el) felelősi hibáért kerül s állásából elbocsátják. A becsületvész izgatott beteg lett. Néha azt képzelte, hogy a királyi főügyész ott jár a ház előtt s bejön hozzá, hogy porbe fojja. Baritai tanácsára szabadságidőre flyamodott. Pár nap múlva azonban izgatott lett, s azt képzelte: azért nem adják meg neki a szabadságidőt (pedig megadták volna), mert vad alá fogják s elbocsátják hivatalából. Végre azt mondta, hogy maga megy az elnökséget stírgéni és dologban. De nem mert oda menni, hanem pisztolyt vett, hogy megszabadítsa magát az agyréműl, mely oly szomorúvá tette egy becsületben lefolyt, mindig tiszteltben részesült hosszú életfajta végét.

Házeomlás történt ismét Ujpesten. Ezúttal emberélet is esett áldozatul. Egy asztalosmesternek, Kozalkovicsnak, váltóboléépült háza hétfőn nagy robbajjal dőlt össze s agyonütötte az asztalos kis fiát, ki a szobában játszott. Csak nem rég járta be egy vizsgáló bizottság az újpesti dűledező házakat, de ugy látszik, nagy szükség volna még alaposabb vizsgálatra.

Rablógyilkosság 7 frtyért. A „Pozsonyvidéki Lapok“-nak írják Czeazáról: A jablonkai szoroson át három ausztrál illetőségű utas halad át a rengetegen. Vászáról jöttek, pénz volt náluk; de szegény emberek voltak, tehát pénzük sem volt sok. A két utas, kinek a kevesebb is kevesebb volt, réd rontott a kevesebb fölött bírora, s homlokon csapva a fejese fölével meutén agyonütöttek, s 7 forintjaitól megrabolták. A fölkompost meg a határon innét sikerült elfolgni, s átszolgáltatni az osztrák esendőrségnek. A gyilkossági eset általában nem ritka e vidéken, mert a népet elbűnti a pálinka, s részegfével veri egymást, akár csak az alföldi kévét úrné a csephadárójával.

Horvát ifjak a német predikáció ellen. A zagrabi német lap jelenti: Egy zagrabi polgár, nev szerint Huber Sebestven alapítvány szerint, itt évek óta, a Katalin-templomban hetenként egyszer, német predikációt tartanak a bói alatt; e körülményt a mult szerdai predikáció alkalmából több egyetemi tanuló tüntetésre használta föl. A templomban nagy számba egybegyűlt ifjak feltűnő nyugtalansággal viselték magukat a predikáció alatt s midőn őket e miatt az illető pap rendreutasította, egyenként elhagyták a templomot s meüdegyik bevágta maga után az ajtót. A kinos esetről jelentést tettek a rendőrségnek, ki a tünető ifjak közül négyet, nevezetesen Baracs, Magdies, Krizesvics és Staresevics jogszókat elfogta, s ellenük, hir szerint, vallásbörtört ezimén megindítja a büntető eljárás. Ez eljárás a nevezettek tanulótársai közt nagy mozgalmat vert föl, melynek ezéja nem kevesebb, mint az itteni összes joghallgató ifjuságnak állépe az orthodox egyházba s az ide vonatkozó nyilatkozatot már harmincznél többen írták alá; sőt mint mondják, már Nikitát, Montenegro fejedelmét is megkeresték, hogy fogadjon el az áttérésnél a kereszt-papa szerepét. E lépés mellett egyúttal a Staresevicsisták s a szerb balszárny közt létrejött közlekedést. Már is tömeges áttérésről szólnak az orthodox egyházba, sőt állítogal a vén Staresevics is csalakozott volna ez áramlathoz.

Rövid hírek. A királyi őfelsége a dóri, rákospalotai és titeli róm. kath. egyház-közönségnek iskola- és templomépítésre százszáz forintot adományozott. — **Gr. Pejaesevich Ferdinánd** verőzei tartománygyűlési képviselő, gr. Pejaesevich László volt bán testvérecesse Zagrábban a Püskner-szállodában meghalt. — **Dél-Magyarország határ-részeiben** eszilágászati és felszínelési mérések, valamint háromszögmérési munkálatok fognak az idén eszközölni. A munkálatokat főútszék fogják teljesíteni, kik a honvédelmi miniszter részéről kellő utasításokkal és nyílt rendeltetl láttattak el. — **Úrge József** pozsonyi kanonok f. hó 25-én éri meg pappá szenteltetésének fészázados jubileumát. — **Magyar közművelődési egyesület** van alakulóban Szarvason; Baros Mihály tanító kezdeményezte. — **Ipolyi Arnold** besztercebányai püspöknek nagyváradi püspökké történt kinevezését a hivatalos lap mai száma közli. — **Br. Rudnyánszky József államvasuti felügyelő** őfelsége az osztálytanácsosi címért és jellegét adományozta.

A nagy világ. — **A trónörököspar Lacromában** igen érzi magát. A legközelebbi napokban Filip koburg-góthai herceg és neje Luiza hercegnő érkeznek Lacromába s hosszabb ideig lesznek a trónörököspar vendégei. Ottlétük alatt több kisebb-nagyobb tengeri kirándulást fognak tenni. — **Vilmos császár 90. születésnapja.** Berlinből írják: Vilmos császár a legjellegesebb egységben ünnepelte meg születésnapját s több ízben megjelent a palota ablakainál, mely alkalommal a palota előtt összegyűlt nagy néptömeg által lelkesen üdvözöltetett. A császárhoz születésnapja alkalmából az összes külföldi fejedelmek, valamint a pápa részéről is érkeztek üdvözlő iratok. A császár Pape tábornoknak a Fekete sas rendet adományozta, továbbá Stiehl tábornokot a mérnökári és utászrezeked főnökévé és a várak főfelügyelőjévé és Alvensleben tábornokot az őtődik hadtest vezénylő tábornokává nevezte ki és Ledhordt gróf tábornokot a porosz királyság grófi méltóságát adományozta.

Drága roastbeef. A walesi herceg a napokban rövid ideig Párisban időzött s azonnal b. Rothschild palotájába hajtatott, hol reggelire hívták meg. Erkezés közben a walesi herceg a roastbeefre megjegyezte: „Puresa! A hus épp olyan, mint a milyent otthon szoktam kapni reggelente.“ Mosolygva felelt a báróné: „Hisz Londonból hozattuk, fűszéred megszársától.“ — „De elkészítve is ugy van“, folytatta az angol trónörökös. „Mert a londoni gentleman-klub szakácsa készítte, kit táviratilag hívtam meg“, válaszolt a házúr. Kis vártatva így szól a herceg: Kedves báró, már

régi ismerősök vagyunk, nem mondaná meg, mibe került roastbeefem?“ Báró Rothschild pár percet távozott s midőn visszajött, így szól: „A szakács remunerációjával 4000 frankba.“

A kártya. Rövid szavakkal említettük napokban, hogy párisi lapok hire szerint Monte-Carlóban egy magyar mánás, miután minden pénzt elvesztette, a játéktérmet egyik ablakfülkéjében sziven szurta magát és a szolgák hirtelen ráhúzták az ablakfülgönyöket és holttestét kidobták az ablakon. A mint ez a híren meglödbentő hír elterjedt Budapest körében, sürű találgatások tárgya lett, hogy a főúri társaságból kit ért ez a bántó végű sors, mely még e tragicus véggel is kihívja az ember felláborodását az ellen a fölégetni való fészek ellen, mely a Monte-Carlo névben anyni esáladnak képezi gyászos emléket.

Az aggodó találgatásoknak — a szerencsétlen öngyilkosra vonatkozólag — ma véget vert egyik fővárosi lap s határozottan meguevezi, hogy a kártyaszüvedélynek ez a szerencsétlen ifjú áldozata: Szemere Attila volt. Szemere Attila fia a 48-as kormány volt belügyminiszterének, Szemere Bertalanak. Fényes jóívű fiatal ember, ki ifjú kora dacára európai műveltséggel bírt. Kiváló neve volt már is mint orientálistának s nyelvismérete ritka szép volt. Legutóbb bentaata Franciaországot s Angliát és ez utja alkalmával ő készítette elő a francziák magyarországi útját, kikkel itt Aradon is megfordult. Ezt megelőzőleg igazgatója volt az irói körnek és szép reményekre jogosító publicistai munkáit fejtett ki. Szerencsétlensége azonban nagyúri társaságba vitte fényes neve után, hol esakhamar megtanulta vagyonát elkölteni minél rövidebb idő alatt. A hogy mintegy öt évvel ezelőtől eredeti vagyonát elveszté, követte hajlamát és a hírlapíró pályára lépett s itt működött mintegy két évig, midőn egy újabb jelentékeny öröklés folyán visszatért a régi nagyúri élethez s a kártyához és játszott — játszott a mánás esakbában, a gentry-clubban és folyton vesztett és kártya adósságra került. Baritai és azon vigasztalták, hogy ők nem kéri tőle a kártya adósságot. Megadja, a mikor pénze lesz. De a büszke önértetű ifjú nem azért volt nagynevű apjának gyermeke, hogy e legyelmet könnyen elviselje. Egy kis pénzzel elutazott Monte-Carlóba, hogy nyerjen és kifizethesse adósságait. S mikor utolsó krajczárját is elvesztette, ott a játéktérmetben sziven szurta magát s a teremközönség az ablakon dobta ki holttestét. . . . Midő fájó vég egy oly szép jövő helyett! Bár tanulságul lenne tragicus sorsa azok előtt, a kik — még játszanak.

Egy örült ajándéka Vilmos császárnak. Tüehner berlini műlakatos műhelyébe a napokban egy magát Czevetszkiek nevező egyen jelent meg s a mestert fölcsóltotta, hogy készítsen el egy egészen új, általa feltalált szerkezetű bombát, a melyet ő ajándéknak akar vinni Vilmos császárnak. Tüehner gyakran kezdett, az ismeretlen vesélete nagyon különösként tette fel előtte. Följelentést tett tehát a rendőrségnek, a mely a következő alkalommal, mikor Czevetszky másodszor megjelent a műhelyben, rögtön letartóztatta. A foglyot kihallgatták, a bombáról nem adott semmi fölvilágosítást, de kihallgatásakor olyan feltűnően viselte magát, hogy a rendőrség rögtön látta, hogy eszelős emberrel van dolga. Megmozdított és egy hosszú kést találtak nála, azonkívül látták, hogy mellényének a helseje csupa husz márkás pénzdarabokkal van tele. Czevetszky volt munkálója, egy asztalos mester, a kint soká dolgozott, egy nyilatkozott, hogy igen derék munkás volt, de néha-néha örösi rohamai voltak, így például nemrég azt tartotta, hogy Frigyes Károly főherceg leányát néi szánták.

Rövid hírek. A királyi őfelsége udvari ebédet adott a német császár születésnapja ünnepére s felkőszöntést mondott Vilmos császárnak. — **Hennequin Alfred**, a párisi vígjátéktírók egyik legfőbbírója, a híres „Bosa-Domino“ költője — megörült. — **Gracze** z-ból jelentik, hogy ott vasárnapról hétfőre járradó éjjel gyalogosok és több polgár közt veszekedés volt, mely alkalommal a katonák között fegyverrel rohanták meg ellenfeleiket a rendőrök és egyet közülük súlyosan megsebesítettek. Erre a katonák elmenekültek, de sikerült közülök egy Türk nevű elfogni és befogvezetni, mire azután az órággy vezeték. — **Plymouth** b-ban tegnap egy hű, melynek első helyiségében nagy divatárkereskedés van, beomlott. A kizárólag fiatal nőkből álló üzlet személyzetét, valamint néhány vásárlót a romok mának alá temettek. Többen meghaltak, sokan pedig súlyosan megsebesültek.

Irodalom és művészet.

A „Tanügyi Közlöny“, az „Aradvidéki tanítóegylet“ rendes közlönyének 12 ik száma ma jelent meg a következő érdekes tartalommal: Jó előváman, írta Bonts, Anré. Erzelemlen-fajlesztés, Simon Karolintól. Paedagogikus gondolatok, közli M. M. Sz. az epifanasi mért és okoszerényesztése, Pókász Imrétől. A szilalomról, tanulmány, Rosenfeld Józseftől. Levelezés, Egyetemi Élet, Vegyesek.

Pénzügyi szakmunka. **Dr. R. O. tusszky Rezső** aradi pénzügyi titkár és adófelügyelő helyettes, ki a pénzügyi szakirodalom terén már megállapított névvel bír, mint értesülünk egy beazapított nagy munkát fejezett be. Címze: „Pénzügyi fogalomzár és körjegyzői sz. kvízszá összes tárgyait felölelő közlöny“. A munka e napokban Lauffer Vilmos ismert budapesti évez kiadásában már sajtó alá került. E mű I. kötetét tartalmazza: I. Az egyeses adókra, hadmentességi díjra, kizárók kezelésére és a többi és

illetékre vonatkozó összes törvényeket, azokat magyarországi miniszteri rendelettel, rövid felvételben a számos gyakorlati példát: 2. a dohány, lotto, szesz-, sör-, cukor-, bor és húsiparok és a consom adóra, sörvevényekre és fémjelzésre vonatkozó összes törvényeket és szabályok fobb és elvi határozatait; 3. a m. k. pénzügyi közigazgatási bíróságára s annak ügyrendjére vonatkozó törvény és szabályokat; 4. a pénzügyi közigazgatás szervezeteinek a pénzügyminiszterium és az alatta álló összes hatóságok és hivatalok feladatainak és hatáskörének ismeretét; 5. az állami pénztárakra és a számvitelre vonatkozó szabályok s utasítások főintézkedéseit; 6. a szolgáltatási, fizetési és nyugdíj szabályok és törvényeket; 7. a monarchia másik államával kötött pénzügyi egyezményekre vonatkozó törvényeket; 8. a határvám-jövedelmekre vonatkozó általános törvény- és szabályokat; 9. a pénzügyre vonatkozó törvények s a posta és táviratára vonatkozó törvények fobb, különösen jövedéki eljárásra vonatkozó részeit; 10. a jövedéki büntető eljárásra vonatkozó törvényeket s szabályokat; 11. az ingó és ingatlanállami vagyon alkatelemeinek s a kezelésére vonatkozó fobb elveket; és végre 12. a kincstári jogközpontot szervezetre vonatkozó ismereteket foglalja magában. Megrendelési ára 4 forint (belső ára 6 forint). — Midőn ezen körülményt kézzel regisztráljuk, egyúttal az érdekeltek figyelmét a munkára felhívjuk.

Rónaszékné-Szenteoy Vilma asszony — a kolozsvári nemzeti színház tagja — negyedik vendégjátéka.

Arad városi színház. Folyó szám 175. Evad-bérlét 140. sz. Csütörtök, 1886. évi márczius 25-én.

A VADGALAMB. Eredeti népszármú dalokkal 3 felvonásban. Írta: Gerő Károly. (Rendező: Kreeszanyi.) SZEMÉLYEK: Galand Mihály, gazda — Egy Kálmán. Inare, gesene — Haday Sándor. Ilus, hupa (hat éves) — Borand Katinka. Boris asszony, — előbbiek rokona — Siposné. Pábi — Váczy Vilma. Meskó Balázs, boldog gazdag paraszt birtokos — Szabó Antal. Julia, leánya — Fodor Fruzina. Bieca, pasztoralány — R.-Szenteoy V. Csurgó Balint, szomszédja — Torday Károly. A boldog jász — Kovács Lajos. Barcsa Muki, a jársai szolgabíró fia — Molnár Antal. Diező Adalbert, napló — Nyilassy Matyas. Klári néni, felesége — Závodszky Teréz. Gritti, szegédantó — Borand Gyula. Abris, boldog jászoközé — Halnay Imre. Gyanus, zsuprókór — Furely József. Öregbíró — Györe Alajos.

Heti műsor. Pénteken: „Delila” dráma 3 felvonásban. Szombaton: „A gascogneinemes”, operette 3 felvonásban. Rónaszékné mint vendég.

SZÍNHÁZ. — Arad, márcz. 23. — „Koldusdiák.” Némi aggodással mentünk ma a színházba. A „Koldusdiák” előadására, mert ez operettben tudvaleg legkevésbé elvárható énekesnőnek van szerepe, holott a mi színpadunk jelenleg csupán egy vendéggel rendelkezik. Örömmel valljuk be, hogy aggodásunk nem volt okadatló: az előkelő közönség, mely a nézőtér teljesen betöltötte, valóban meg lehetett elégedve az előadással. A czimzerepet Rónaszékné is adta szokott verve és élénkséggel; ma jobban is volt disponálva, mint az előbbi esteben, minék folytán hangja is kellemesebb volt. Kiváló díszteret érdemel Nyilas Ilona, ki a Laura néhez szerepét zenei tekintetben

meglepően jól oldotta meg. Tiszta, esengő hangja, mely ma rendkívül erősen mutatkozott, továbbá correct éneke és néhány csinos futam nagy hatást gyakoroltak és biztosították számára a sikert. Meglátszott, hogy szerep teljes odaadással és kitartó szorgalommal tanulmányozta. — Kár, hogy játéka nem volt eléggé eleven, sőt egyes mozdulatai meglehetősen merevek és szögletesek voltak. Serrfőz Etelek (Broniszlava) talán ma este lépett föl először nagyobb önálló szerepben: esimes és kiképezésre méltó hangja, valamint diskrejt játéka arra érdemesítik, hogy többször is legyen alkalma hasonló szerepekkel megpróbálkozni. Horváth (Jan Janeczky) szépen és — a mi fődolog — tisztán énekel: kivált Laurával való duetteje a második felvonásban jól sikerült. Tiszay Ollendorff zredes szerepében ismeretes „Spongyat rá” completejvel valósgos tapsviharokat keltett. Azt hiszik, hogy az egész közönség azon kívánsággal távozott a színházból, mellyel mi, vajha számos ily sikerült operetteleadásunk lenne a jövőben.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A „Tribuna” sajtópörét e hó 31-én fogja tárgyalni a kolozsvári esküdtészek. A vádlatározat szerint pörbe vonatnak: Pakurat Pop Kornél, felolós szerkesztő a btkv. 173. §-s szerint minősülő látás kísérlete és Slavici Joan igazgató az 1862-ik Bachperendtartás 34. §-ban megállapított köteles gond elhanyagolása miatt. A vádirat az ezikknek következő tetteit incriminálja: „Mi itt, a magyar államban minket megillető önállóságot és függetlenséget biztosítani akarjuk közös nyelvünk és nemzeti szokásaink kifejeződésért. Mi románok azt kívánjuk, hogy mi mint külön nép, és mint a magyar állam alkotó eleme elismeressünk. A kolozsvári hivatalos lapnak (ez slatt a „Kolozsvári Közlöny” értendő) igazsá van, ha azt gyanítja, hogy a románok a nemzeti egység után való vágyódás szelleme hajtja át. Ez az olaj nagyon természetes, s már sokkal mélyebben behatolt a román nép rétegeibe, mint azt a magyarok hiszik, s mi hiába tagadnók el e tény, minthogy az nekünk egy józan ember sem hián el”. — Tudvale, teszi hozzá a vádirat, hogy az „függetlenség és önállóság” mikép értendő, s a románokat, mint a ezikk alább mondja, csak az tartoztatja vissza... hogy mi mindennek-előtt emberek, tehát gondolkodó lények vagyunk, akik, mielőtt kívánságukat kivizslik, megvizsgálják, hogy azt a körülmények megengedik-e vagy nem.” A ezikk azonnal figyelmessé is teszi olvasóit, hogy: „az egyesüléstestvér-innkkel most egyet jelentene a nemzeti öngyilkossággal.” „Mondzáltal napról-napra mondjuk magyar földi-innknek; ne kergessetek minket a kétségbeesés szélére, ne vizyéktek a dolgokat odaj, hogy dünnök esakis a Kárpatokon túl lakó testvéreinkkel való egyesülésben keressük.” A ezikk így szól tovább: „Senki se ringassa magát illúziókban az iránt, hogy a románokat bárki is a világon rábírassa arra, hogy szívkülből csatlakozzanak a magyar államhoz, mindaddig, amíg annak keretén belül román közigazgatás, román jogszolgáltatás és a nemzeti fejlődés teljes szabadságával nem bír... Képmutatók mindazok a mi testvéreink között, akik másképp beszélnek; tudva hazudnak s szánt-szándékkal haladnak olyan uton melyen közös ellenségünk érdekeinek tehetnek szolgálatot.” — A ezikk ezzel fejeződik be: „Nekik (a magyaroknak) volna elég és hatalmas okuk arra, hogy annak a tulajnak, amilyen laknak, nemzeti jellemet és az államnak, amelyet együtt alkotunk a csak egyéni tartatlank fenn, nemzeti jellemet vita tárgyává ne tegyék... Ez a föld sem nem magyar, sem nem román, hanem a mi közös hazánk; a magyarok ne hangzatlanság az színtelenül, hogy ez a föld magyar és csakis magyar, mert azáltal arra kényszerítik a románokat, hogy bebizonyítsák, hogy ez a föld vagy román föld, vagy — sivatás.” Ezzel mondja a fonyésgy által aláírt vádirat, kétségbe van vonva a magyar állam létele és fennállása. Nyilván támadják meg a magyar állam sérthetlenségét és integritását, e ezikk tehát egyenest az alkotmány ellen lázít. — Mi-

után Pakurat Pop Kornél bevallotta, hogy e kérdés ezikkét ő írta, vadlatolták a btkv. 173. §-a alapján lázítással. Minant abból, hogy Slavici Joan a „Tribuna” e számát mint annak igazgatója aláírta, hogy a lap postáját a „Tribuna” szerkesztőségében meg szokta nézni, hogy Pakurat szerkesztővel együtt szokott dolgozni, kitűnik, hogy mint a lap vezetője, szerkesztőtárs gyanánt működik, továbbá mivel azt állítja, hogy nem emlékezik már arra, hogy az incriminált ezikk lenyomatása előtt olvasta-e, s hogy kétségtelenül nem tiltakozott e ezikk törése ellen, vadlatolt Slavici Joan az 1862. sajtótörvény 34. §-a ellen való vétséggel.

KIS LOTTO. Brunn: márczius 24-én. 34. 47. 80. 23. 41.

KÖZGAZDASÁG.

A földmívelési miniszterium elkülönítéséről.

A fenti czimvel „a hazai gazdasági egyesületek és tövekenyebb gazdák” figyelmébe ajánlott nagyerdekű röpirat jelent meg Tólvölgyi Titusz író-társunktól.

A földmívelési miniszterium elkülönítését már tavaly a gazdasági congressuson indítványozta, de az indítványt a gazdasági egyesületek szövetkezéseinek f. évi májushóban tartandó nagygyűléséhez tették át. Ezért most indítványát bővebben commentálva nyomtatásban adta ki, remélve, hogy az, minden pártzempont melőlőseggel, egyedül az ügy érdemét tekintve fog tárgyalatni.

Közöljük a röpirat következő vögszavait: „Kimentattam, hogy Magyarországon tul-termeléstől félni nem lehet, s hogy román névze a gazdasági válság csak addig válság, míg helyesebb földmívelés által a mainál nagyobb termést nem produkálnak, a mely helyesebb földmívelés elérésére az utat gazdasági egyesületeinknél berendezett földmívelési mintatelepek által vélem elérhetni, s azáltal, hogy a gazdasági egyesületek s mintatelepek vezetésének technicája egy a kormány által az egyesület kandidáltjai közlül kinevezett, s fizetelt titkár által történjen, a mely titkár egyúttal, mint vándortanárs is szerepeljen.

A haladás és ösztönzés ama összekötő telephozját pedig, mely a legújabb gazdasági események és eredmények közhírül tetteit, kísérlet alá vételét stb. a központiul való folytonos érintkezés útján közvetítést eszközölnék, azok a kerületi szakbiztosok lennének. Az utazó külföldi úgynökök útján ezek hoznak összeköttetésbe az egyesületeket a külföldi vevőkkel és piacokkal, s a kerületi biztosokkal való érintkezés által a belöldi vevőkkel és piacokkal; szóval ezek lennének a felügyelők és közvetítők mind azon tenualókat és életbepéltetőző ügyek vagy intézkedéseknél, melyek a közgazdasági elemelésre szükségeseknek mutatkoznak. Tennék pedig jelentéseiket a közgazdasági tanácsnak, és vevnek utasításaitak ugyanattól.

Indítványom felismerhető czélja, hogy a szakbiztosok által az ország összes gazdasági egyesületei közt állandó, s folytonos érintkezési villanyfolyamlat bíró összeköttetés jöjjön létre, hogy az egyes gazdasági egyesületek figyelemreméltóbb működése az ország valamennyi gazdasági egyesületénél azonnal köztudomás tárgyává legyen, s mint a hogy a vörvények rendszeres vörforgása a test minden részének egyenlő táplálására szolgál, éppen oly rendszeres villanyfolyamlat álljon be a gazdasági individuálók tápláló természetére nézve is; ugyanez ezéleztatván mindazon érdekközösségre nézve, mely egyik vidék bőségét a másik vidék szűkségével megosztja, s egyik vidék hiányát a másik vidék feleslegével pótolja. Szóval, legyen az ország közgazdasága a mai elkülönített és izolált szaggatottság helyett egy közös testté, melynek minden részéhez egyaránt jusson el a vér, hogy sem vértelődés, sem verszegenység által előidézhető betegség ne álljon elő, a hol pedig ilyen mutatkoznak, az orvos azonnal kéznél legyen.

Ez ma természetesen, hogy nincs így, hanem egymástól izolálva, s magára hagyva teng-leng minden vidék, s igen gyakran szenved oly torlódásokban vagy hiányokban, melyeket aztán az élelmes úzírkedés a szűkségre szenvedők rovására zsákmányol ki. Gyógy-szer ez is, az igaz, esakhogy nagyon drága s éppen ezért esakis a modosabbak élhétnek vele, míg az itt leirt rendszer mindenki számára megváltja a forrásokat.

Második czél gyanánt pedig, a gazdasági egyesületek működésének a közgazdasági tanács tudomására való hozatalát említen fel: mely eszközt adna a közgazdasági tanács kezébe arra, hogy a hol hátramaradást lát, ott feltöltést hatást gyakoroljon s a gazdasági egyesületeket — ha szabad magamat így kifejezem — az egyes vidékek közgazdaságának quasi közigazgatási központiul minősítse, s ezáltal fődös hatáskörrel működhet, bár figyelten, esupán az érdekközösségen alapuló testületeket hozhasson létre.

Ezek lennének aztán ama központok, melyek támogatása mellett a kormánynak nagy ezéleket lehetne elérni és kiküzdöni.

És mert a számos teendő, mely a közgazdaság terén mutatkozik, előadottak folytán azt hiszem megérthető:

Kell, hogy a földmívelés élén álló miniszter, még pedig az itt nem türhető büreneratizmus zsibbasztó karjai közlül kibontakoztatva: ki zárólag a földmívelés fejlesztésére szentelhessen mindennemű idejét és figyelmét! . . . . .

Vegyes közlemények.

— A magyar bortermelők országos congressusa végrehajót bizottságának tagjai, névszerint Boros Bálint, Bezerédi Victor, Egyesgy Géza, Vaduay Károly, Szalay Imre, Szivák Imre, Zalay István, Andrássy Manó gr. ehök vezetése mellett a képviselőház miniszteri szobájában tisztelegtek Tisza Kálmán miniszterelnöknel és Szápió Gyula gr. pénzügyminiszternel. Andrássy Manó gr. a bizottság nevében átnyújtotta a minisztereknek a bizottság memorandumát, mely az országos congressus határozatait foglalja magában, kérve, vegye a kormány az ország e fontos közgazdasági ügyét pártfogásába és tegye meg a határozatok értelmében mielőbb azokat az intézkedéseket, melyek a törvényhozás útján való megoldást lehetővé teszik. Ugy a miniszterelnök, valamint a pénzügyminiszter, kik igen szívesen fogadták a végrehajót bizottságot, megígérték, hogy az egyes kérdéseket beható tanulmányozás tárgyává teszik s az ügy nagy fontosságához mérten a ezélnak megfelelő megoldást tölük kitelhetőleg fogják elősegíteni. A nap folyamán tiszteleg a bizottság Széchenyi Pál gr. kereskedelmi és Kemény Gábor b. közlekedési miniszterekkel. Ezenkívül a memorandum meg fog küldetni a képviselőház és a főrendiház minden tagjának, valamint a gazdasági egyesületek és érdekeltek pinzegegyleteknek.

— A Stern D. örököségi budapesti ezg, mely miként említtük, fizetési képétlenségét jelentett be, moratoriumot nyert hitelézől. A hittelezők értekezleté a ezg képviselője, ifj. Neumann Sándor ügyvéd előterjesztte, hogy 410,000 frt passivummal szemben 530,000 frt activum áll. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy május 1-ig moratoriumot engedélyez a ezégnk.

Szesszlet.

(Márczius 24.) (B.) Készárny nagyban 24.25—24.50 kiesinyben 25 hordó nélkül pr. 100 liter százalék.

Budapesti gabnatózsda.

(Márczius 24.) Kevés üzlet mellett, az árak változatlanok. Tavasz buza 8.49—51, tengeri május-juniusra 5.66—5.68, tavasz zab 6.44—46, új buza 8.53—8.55.

Budapest, márczius 24. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Az esti tözde zárlati árfolyamai: Magyar aranyjárdék

103.70; magyar papírjárdék 95.40; magyar hitelbank 307.50; osztrák hitelbank 301.60. London 125.80. Páris 50.—.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Köbányán. Köbánya, márcz. 23. Az üzlet esendes. Magyar aranyjárdék 103.70, fiatal néhez 46.—47.—, közép 46—46.50 forint, könnyű 45—46 forint, közönséges szedett néhez 45—45.50 frt, közép 44—45 frt, könnyű 44—45 frt. — Romániai átmeneti bakonyi néhez — frt, átmeneti közép 41.50—42.50 frt, átmeneti könnyű 40—41.50 frt, eredeti néhez 43—44 frt, átmeneti közép — frt. — Szerbiai néhez 38—39 frt, közép 37—38 frt, könnyű 35—37 frt. — Hízó egy éves élősulyban 28—30.50 frt, hízó két éves makkos élősulyban 4 szálalék — frt, 1 éves hízó a vasútról mászálva — frt. — Az árak hízalt sertésnéhez páronkint 45 kilós és 4 szálalék levonással kilogrammonként értendők. Makkos sertés, élősulyban 4 szálalék levonással — frt. — forint. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmenetilek adtak át, vevőn s páronkint 3 aranyban várn fejében megterítettnek.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsdén 1886. évi márczius 24-én.

Magyar aranyjárdék 6 sz.	103.60
Magyar aranyjárdék 4 sz.	103.60
Magyar papírjárdék 5 sz.	95.30
Magyar vasúti közsön	152.75
Magyar keleti vasúti államkötvény I. kib.	100.25
Magyar keleti vasúti államkötvény II. kib.	127.—
Magyar keleti vasúti államkötvény III. kib.	114.—
Magyar földterhentesítési kötvény	104.75
Magyar földterhentesítési kötv. záradék	104.75
Temes-bánati földterhentesítési kötvény	104.75
Temes-bánati földterhentesítési kötv. zár.	104.75
Erdélyi földterhentesítési kötvény	104.75
Horvát-szlavon földterhentesítési kötv.	104.75
Magyar szőlődezsaváltási kötvény	100.—
Magyar nyeresémsorsjegy-közsön	121.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	124.50
Osztrák járdék papírban	86.20
Osztrák járdék ezüsten	86.30
Osztrák járdék aranyban	114.25
1860-iki osztrák államsorsjegy	139.—
Osztrák-magyar bankrészevény	875.—
Magyar hitelbankrészevény	307.25
Osztrák hitelintézeti részevény	300.80
Ezüst	—
Ca. és kir. arany (Napoleonod'or)	5.90
Német birodalmi márká	61.60
London (3 havi váltóért)	125.80
20 markos arany	12.32

IDEGENEK NEVSORA.

(Márczius 23—24.) Zemplényi-szálló. Kohn G., keresk., Mainz. — Frankenstein D. keresk., Bécs. — Jedán M. keresk., Fásset. — Krausz Tamás, keresk., Bécs. — Mauerer R. utazó, London. — Rohde S. utazó, Berlin. — Puchinger F. utazó, Bécs. — Sperber J. gyáros, Bécs. — Schmidt, mérnök, Karlsruhe. Nádor-szálló. Hachenbach József, keresk., Bpest. — Oberlander H. keresk., Bécs. — Cseh János, birt., Pászto H.-M. — Csiki Elemer, joghallgató, Bpest. — Kohn H. S. földbirt., Mene. — Kleiner J. kereskedő, Bécs. — Stanczku Alexius, keresk., Bukarest. — Schanovlierian P., vállalkozó, Páris. — Rakusan József, birt., Kiszindia. — Munkácsy Béla, ügyvéd, H.-M. Vassárhely. — Stürmann P. gyáros, Bécs. Háromkirály-szálló. Zámboir István, birt., Szécsán. — Baday György, jezzzó, Zaránd. — Frankó János, kereskedő, Orlaka. — Patrovics Jozsa, birtó, Battonya. Aranykules-szálló. Feha Manó, ügyvéd, Pécska. — Magyar Antal, földész, Kevermes. — Hirschl Ignác, keresk., Gy.-Fehervár. — Ivánovics György, magánzó, Versecz. Vaspálya-szálló. Baner Jakob, utazó, Galgócz. — Reich Jakob, úgynök, Kisvárad.

Felolós szerkesztő: **Hindy Árpád.**

A kiadóhivatal üzenete.

— Lapunk márczius 2-dik felében megjelenő száma nagyobb mennyiségben fogunk mutatványul szétküldetni, miert is azokat mint hirdetések szelvéskorban való terjesztésére kiválólag alkalmasaknak a t. ez. hirdető közönségnek figyelmébe, illetve igényberételre ajánljuk.

BUDAPESTI TÖZSDE.

Márczius 23.

Pézt		Áru		Pézt		Áru		Záloglevelek.		Pézt		Áru	
M. kir. aranyjárd. adóment. 4%	103.70	104.—	Magy. orsz. bank részvény-társaság	—	—	Pesti közuti vaspálya	548—	549—	M. földhitelint. papírérték 5 1/2%	101.50	102.50		
„ „ papírjárdék adóment. 5%	95.30	95.60	Osztrák hitelintézet	300—	300.20	Pesti közuti vasp. élvezet jegyek	350—	360—	„ „ „ 5%	100.50	101.50		
M. vasúti köl. 120 frt o. 6. (300 fr) 5%	152.75	153.25	Osztr.-magyar bank	875—	880—	Budapesti III. ker. takarékp.	73—	74—	„ „ „ 4 1/2%	101.50	102.50		
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	152.75	153.25	I. magyar iparbank	140.50	141.50	Országos központi	450—	455—	„ arany v. ezüst 5%	127.25	127.75		
M 1869 kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	100.75	101.25	Pesti keresk. bank	600—	603—	Pesti hazai első	6875—	6925—	„ jelzálogbank	100.50	101.60		
M 1873 kel. ár. v. ez. (els.) adóment. 5%	127—	127.50	Bécsi bizt. társulat	204—	206—	Egyesült Budapest fővárosi tkp.	450—	455—	„ „ 5 1/2%	101—	101.50		
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	115—	115.50	Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	198—	200—	Magyar ált. takarékp. részvény	80—	82—	Kisbirt. orsz. földh.-int.	101.25	101.50		
M. kir. nyeresémsorsjegy 100 frt	121—	122—	Első magy. általános bizt. társ.	3000—	3005—	Keresked. épülete	139—	140—	Osztr.-magyar bank o. 6.	101.75	102.25		
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	124.75	125—	Foncier pesti bizt. társ.	75.75	76—	Általános waggon kölcs. társaság	81.50	82.50	„ „ „ 4 1/2%	102.50	102.75		
M. k. földtm. kötvények 5%	104.75	105.50	Magyar-francia bizt. társ.	200—	205—	„ Franklin-társulat	204—	206—	„ „ „ 4%	99—	99.30		
„ rad. 5%	104.75	105.50	Pannonia vissz. társ.	810—	825—	Ganz és társa vasó. és gépgyár	808—	890—	Pesti m. keresked. bank	102.50	103—		
M. k. földtm. kötvényekemezei 5%	104.75	105.50	Concordia malom	548—	550—	Gschwind-féle szeszgyár	400—	405—	„ „ „ 5 1/2%	101.50	102—		
„ rad. 5%	104.75	105.50	Első budapesti malom	1315—	1325—	Gyapjum. és biz. I. magyar	250—	255—	„ „ „ 5%	101—	101.50		
M. k. földtm. kötvények horvát-orsz. 5%	104.75	105.50	Erzsébet malom	279—	280—	Keresked. épülete	650—	—	Albina tak. és hitelint.	100—	101—		
M. k. földtm. kötvények erdélyi 5%	104.75	105.50	Hengermalom	675—	680—	Könynyomda „Atheneum”	625—	635—					
„ erdélyi jelz. urb. vk. (100 forint) 5%	97—	97.50	Luiza malom	304—	305—	„ Pesti	1040—	1060—	Elsőbbségek.				
Szőlődezsavált. kötv. (100 frt) 5%	100—	100.50	Molnárók és sítók malma	456—	460—	Közébn. és téglagy. (Drasche)	254—	256—	Budapesti lánchíd	105—	—		
Pest város kölcsöne 1870 évből 6%	106—	106.50	Pannonia malom	935—	938—	Nemzetközi waggon-kölcsön-részvény-társaság	82—	83—	Lloyd- és tözde-épület.	99.50	100—		
„ 1871 évből 6%	109—	109.50	Viktoria malom	338—	340—	Pesti építő-társaság	—	—	M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorsj.	9—	9.50		
Budapesti föv. 1880. kölcsöne 6%	101.50	102—	„Adria” m. tengeri hajóz. részv. t.	193.50	194—	Rimamarány-salgótarj. vas. v. vts.	83—	83.50	Osztrák vörös kereszt-egylet	14.25	14.75		
Budapesti bankegya. részvény.	93—	93.50	Alföld-fiumei vasút 5%	186.50	187—	Salgótarjáni közébn.	148—	150—	Pénzmenek.				
Magy. ált. hitelbank	306.25	306.75	Bátaszék domb. zakkány vasút 5%	—	—	Schlick-féle vasó. és gépgyár	165—	166—	Cs.-kir. arany (vert)	5.90	5.93		
Magy. jelz. hitl. II. kib. in. elianv.	127.75	128.25	Déli vasút 5%	—	—	Schlock féle vasó. és gépgyár II kib.	—	—	Cs.-kir. arany (kör)	5.83	5.86		
Magy. lez. és pénzváltó	92—	92.25	Eszaki-keleti vasút 5%	179—	180—	Sertözde első magyar	870—	880—	Osztrák-magyar 8 frtos arany	9.97	10—		
			Erdélyi vasút 5%	191.50	192.50	Sertözde első magyar	279—	280—	20 frankos arany	9.97	10—		
			Győr-sopron-ebenfurti vasút 5%	—	—	Sertözde első magyar	—	—	Osztrák és magyar ezüst	—	—		
			Kassa-oderbergi vasút 4%	154.50	155.50	Sóskuti köbánya	—	—	Német birod. bankj. vagy ezekkel egyenlőt. bankj. (100 márkáért)	61.50	61.65		
			Magyar galicziai vasút 3%	182—	183—	Spodium- és csontlisztgyár	—	—	Ném. bankp. 100nfm. bir. márkáért	61.50	61.75		
			M. ny. v. (sz.-győr-gráci vasút) 3%	175.50	176—</								

Spitzer Jakab és Fia

posztó-, gyapjuszövet-, vászon- és szőnyeg-kereskedése Aradon,
ajánlja a tavaszi évadra

ujjonnan és dusan felszerelt raktárát,
legjobb minőségű és legdivatosabb

brünni, angol és francia
férfi-ruha szövetek,

grázi Cheviot és Stajer

nyári lodennokban,

továbbá mindenemü peruvienne, dosking posztó és tüffelekben, a legolcsóbb
árak számítása mellett.

Öltönyök elkészítése, kívánatra a legjobb munka-
erők által és minden ár mellett elvállaltatnak.

Nagy raktár futó- és egyéb szőnyegekben.

A tavaszi idényre!

Teljes tisztelettel értesitem nagyrabecsült vevőimet és a t. közönséget, hogy a legújabb
áruikkal dusan ellátam

kézmű-, rövid-, norinbergi-, fehérnemű és gyermekjáték üzletemet,
melyek mesés olcsóság és finomságoknál fogva felülmúlhatatlanok.

Egy vég vászon 30 rőf 4.50, 5. 5.50, 6. 15 frtig. Különböző finom vásznak rófe,
12, 14, 16, 20, 25 kr. Oxford és zephir 18, 20, 22, 26, 30-ig. Cartonok 16, 18, 20, 25, 30.
Kockázat és színes szövetek 16, 20, 25, 30, 40, 60. Fekete ternó $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, 65, 80, 90, 1, 1.20.
Törülközők 15, 18, 20, 25. Asztalkendők és pohár-törülők 20, 25, 30. Asztalterítők 40, 60,
1, 1.20, 1.50, 2. Dolgozó ingek 60, 80, 1. Finom chiffon-ingek 1, 1.20, 1.50, 1.60, 1.80, 2.40.
Finom Oxford és Creton-ingek 1, 1.20, 1.50, 1.80, 2. Lábravalók 60, 70, 80, 1, 1.20. Női
ingek 65, 8, 90, 1, 1.20, 1.50, 1.80. Éji corsetták 70, 80, 1, 1.20, 1.40, 1.60, 2. Fehér
és színes alsó szoknyák 80, 90, 1, 1.20, 2. Gyermek ingek minden árban és nagyságban.
Mell-fűzők 60, 65, 80, 2, 2.50, 3. Legújabb nyakkendők 14, 18, 20, 25, 30, 40, 1 frt. Nap- és
esőernyők 90, 1, 1.20, 1.50, 2, 2.50, 3 frt. Utazó bőröndök és táskák 85, 90, 1, 1.20, 1.50,
5 frt. Sétapálcák 10, 15, 20, 30, 40, 50. Gyermek- és férfi kalapok 1.20—4 frt. Dolgozó sapkák
2, 3, 40, 50. Kézi kosarak 25, 30, 40, 50, 60, 2. Harisnyák 10, 13, 18, 20, 25, 30, 40, 50.
Nagy választéku gyermek- és női ruhák, gépész öltönyök, paplanok, csipkék, gallérok, szallagok,
rüschek, organtin, chirtingek, gombok, zsinórok, halcsontok, pamutok, czernák, fehér zseb-
kezdők, keztük, papucskok. Mindennemű pézses, dohány és szivartárczák, asztal és tollké-
sek, kanalak, fog, haj és ruhakéfék, illatszerek, albumok, varróeszközök, fésűk, tűkrök, mell-
tűk, nadrágtartók, harisnyakötők, valódi selmezi pipák, tajtékpipák, szivarszipkák, poharak
és csemege-tányérok.

Ezekon kívül fehhívom a t. közönség figyelmét az annyira megkedvelt
5, 8, 10, 15, 20, 25 krajozáros

kiállítási bazáromra,

mely a legszebb és a legválasztékosabb tárgyakból van összeállítva.

Póztai megrendelések pontosan teljesítettek. Csomagolás ingyen.
A t. közönség pártfogásáért és látogatásáért tisztelettel eszedezem:

KILÉNYI ADOLF.

Arad, főter, Arena-épület, a „kék golyó”-hoz.
176-4

Az aradi piacon a legújabb és legdivatosabb bevásárlási forrás.

CSEPP GYÖRGY

papir-, rajz-, író- és iskolai szerek üzlete.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

ARADON, TEMPLOM-UTCA, MINORITÁK PALOTÁJÁBAN,
**papir-, író-, rajz-, iskolai-
irodai-szerekben**

rendezett üzletet nyitottam, melyre a n. é. közönség szives figyelmét felhívom,
kéresem azon hozzá adásával, hogy szolid áru és legutányosabb áron szol-
gálhatva, minden tekintetben azon igyekszem, hogy a szives bizalmat és párt-
fogást kiérdemelhessenem

Felvételi iroda: mindennemű kő, (lithographiai) és könyvnyomdai mun-
kák, mint: névjegyek, meghívók, levélpapír és boríték-nyomások a legizletesebb
kiállításban és jutányos áron vállaltatnak.

Mindennemű i-kolai s irodalmi művek disz- és egyszerű bekötésre a
legolcsóbban vállaltatnak.

Kiváló tisztelettel

Csepp György.

169-5.6

nel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az
érintett m. ó-ágok ezen árverésen, az 1881. évi
LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígér-
őnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az
1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított
feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Világoson. 1886. évi márczius hó 23-ik
napján

Najmányi Béla,

kir. bírósági végrehajtó.

195-1

4498/1886.

Hirdetmény.

Miután városunk területén a vérteti-rova
nagy mértékben fellépett, a köz. biz. 90/86. 1886.
sz. rendeletéhez képest az alma és körtefa cse-
meteknek városunk bármely részéből való ki-
vitelét eltiltjuk. Ezen tilalom fenáll mindaddig,
mig újabb intézkedés nem történik.

Arad, 1886. évi mártius 20.

A városi tanács.

Borbély. fodrász, ugyszintén magónborotváló
urakat arról értesitem, hogy általam közösrült valódi
angol

hétesillagos borotvák

árúsítását, helyben és vidéken a jó hírnévnek örvendő

Erney Gyula,

a „Zöld papagályhoz” címzett czégre biztam, a hol egé-
szben kész, általam művészi és legnagyobb figyelem-
mel közösrült borotvák ugyszintén valódi Henkels-féle ki-
tűnő olloknak is nagyválasztéku raktára van. Vidéki meg-
rendelések is oda ezimzendők. Általam közösrült, jótállás
mellett, valódi angol hétesillagos szélesebb formájú bor-
otva 1 frt 50 kr., keskenyebb formájú 2 frt. — A ma-
gónborotváló urak részére, a szerint alkalmazott és köz-
ösrült díszesebb kiállítású 3 frt. Hogy kezeimből csakis
tökéletesen hibátlan és művészi közösrült borotvák jön-
nek arról régi jó hírnevem elegendő tanúsítást ad, mel-
lyet ezentúl is fentartni főtevékenységem lesz.

A borotvák közösrüléseért a felelősséget magamra
vállalom, s a mely borotva meg nem felel, visszaadható.
Közösrült műhelyem vadász-kürt-utca 13. sz. alatt
van és azt legnagyobb buzgalommal folytatom. Közösrül-
ésre tárgyakat ott átvesszek, vagy pedig a kiknek mű-
helyem távolra esik, kérem urakat Erney Gyula ur üz-
let-helyiségében közösrülést végeztetni átadni, a honnan na-
ponta azokat elvittem.

Peck Antal,

műkösrült mester.

Leghasznosabb

TŐKE-BEFEKTETÉS.

Több rendbeli 200—5000 holdig legjobb
minőségű földekből álló birtokok általam eladóak,
melyek akár haszonbérlet, akár pedig saját ke-
zelés mellett biztos 7 százalékos jövedelmez-
nek. Ezen birtokok bármelyike kevés pénzzel
is megvehető, amennyiben a fizetési feltéte-
lek igen előnyösek, mindegyik birtok el van
látva csinos lakházakkal és elégséges gazda-
sági épületekkel.

Azon birtokok tulajdonosai pedig, kik bir-
tokaikat eladni, avagy haszonbérbe adni szán-
dóznak, azoknak becses megbízásukat kérem,
mert leginkább haszonbérletekre több komoly
reflektansom van.

Ajánlok továbbá jó fizetési feltételek mel-
lett nagyobb és kisebb bérházakat megvételre.
Csakis komoly vevőknek és eladóknak szol-
gálok részletes felvilágosítással. 185-18

Rosenberg Károly,

Arad, Fábán-utca II. szám,

1627/1886 sz. 194-1.2

Nagybérleti haszonbérbeadási

árverési hirdetmény.

Az aradi m. kir. államjósázigazgatóság
részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a
lippai kincst. uradalomhoz tartozó alliosi ma-
jorsági földeken alakított nagybérleti gazdaság
I. sz. 647. cat. holdas részletének 1886. nov.
10. hó 1-től kezdődő 20 egymást követő évre leendő
bérbeadása iránt Aradon, a kir. Jósázigazga-
tóság hivatalos helyiségében 1886. ápril hó 7-én
d. e. 10 órakor felsőbb jóváhagyás fenntartása
mellett írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával
egybekötött nyilvános árverés fog tartatni, melyre
haszonbérletre kívánók 10 százalék bánatpénz-
zel ellátva meghívottak.

Kikiáltási ár év és holdanként 10 frt.

Arad, 1886. márcz. 19.

M. k. államjósázigazgatóság.

(Utánnomat nem díjaztatik.)

25. 33/1886. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi
LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré
teszi, hogy a világi k. járásbír. 107. 508/886.
számu végzése által ifju Bedó István és Szonzen-
feld Lajos és társa végrehajtók javára Szilbe-
reisz Károly új-szt.-annai lakos ellen 500 frt és
138 frt 20 kr. tőke erejéig elrendelt biztosítá-
si és kiel. gitési végrehajtás alkalmával bírői-
lag le- és felülfoglalt bolti felszerelések, áru-

czikkek, fűszer-neműkből és egyebekből álló
ingóságok, ifj. Bedó István és Szonzenfeld La-
jos és társa végrehajtatók jelentkezősére, a
világi kir. járásbíróságnak f. é. 568., illetve
802. és 610. számu kiküldetési végzése kö-
vetkeztében a fenti követelések kielégítésére
nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a hely színén, vagyis Uj-
Szt.-Annán leendő akadályozás miatti eszköz-
lésére 1886. ápril 1. és következő napjain-
ak d. e. 10 órája újabb határidőül ki-
tűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-

Mai naptól 25 százalékos árleengedés!

Van szerencsém a n. é. közönséget és t. vevőimet értesíteni, miszerint üzletem

tökéletes végeladása

értékében a mai naptól fogva

áruimat 25%-al a bevásárlási áron alul

árúsítom, egyszersmint bátorodom a n. é. közönséget ezen igen előnyös és ritka
alkalmra szükségleteinek fedezésére figyelmeztetni, mert a

végeladás még csak rövid ideig tart.

Magamat a n. é. közönség és t. vevőimnek kegyébe és pártfogásába ajánlva
maradtam

kiváló tisztelettel

163-8.20

ROSENBERG JAKAB.

MES OSAK TÖVÍD IDEIETI

Huzás már a jövő Hónapban.

Kincsem 1 Sorsjegy 10
Sorsjegy 1 csak 10

Főnyeremény készpénzben

50.000 Ft

10.000 Ft, 5000 Ft 20% lev. // 4788 pénznyeremény.

A magyar lovar-egylet sorsjegy-irodája: Budapest, vaczi-utca 8. sz.

jövő hónapban.

16-1412

Első magyar általános biztosító-társaság Budapesten.

I. Tűz-, szállítvány- és jégbiztosítási üzlet.

Kiadások.	Ruszonharmadik évi zárszámla 1885. január 1-től december 31-ig.	Bevételek.	Vagyon.	Mérleg-számla 1885. december 31-én.	Teher.			
I. Tűzbiztosítás. Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonása után Függőben maradt károk tartaléka Szerzési költségek a viszontbiztosított rész utáni bevetel levonásával A tűzbiztosítási üzlet terhelő igazgatási költségei és adó Behajthatatlan költségek leírása A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	1747648 70 200181 55 321700 43 321890 46 4965 96 1794847 23 4391234 33	I. Tűzbiztosítás. Az 1884. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül 472.803,229 frt. 61 krajczárnyi kötetű biztosítások után valamint a folyó évben lejárt díjazásokról befolyt díjak 3.953.687,91 levonva: törlesztett díjak 283.045,83 viszontbiztosítási díjak 553.833,43 lejáró visszabiztosítási díj-részeket 497.221,85 1.334.101,21 Az 1884. évben fennmaradt tartalék függőben volt károkért 192149 31 4606586 99	II. Szállítvány-biztosítás. Az 1884. évről áthozott díjtartalék 20.476,498 frt. 93 kr. kötetű biztosítások utáni díjak 115.633,82 levonva: törlesztett díjak 4.443,48 viszontbiztosítási díjak 45.508,63 49.952,11 Az 1884. évben fennmaradt tartalék függőben volt károkért 14312 79 98624 17	III. Jégbiztosítás. 47.221,468 frt. 88 kr. kötetű biztosítások utáni díjak 1347832 51 1347832 51	IV. Egyéb bevételek. Beváltott szelvények után, valamint egyéb kamatok és árfolyam-nyereség eladott értékpapírok után 375464 17 439527 65 Társasági házak tiszta jövedelme 64093 48 639477 95	2206 63 1794850 98 2619586 70 18629 67 65681 71 14312 79 98624 17 1347832 51 1347832 51 375464 17 439527 65 64093 48 639477 95	Elhelyezett tőkepénzek: az első hazai takarékpénztárnál, az egyesült budapesti városi takarékpénztárnál, a m. orsz. közp. takarékpénztárnál, a m. ált. hitelbanknál és a k. állami kincstári pénztárjegyekben 2554318,50 Értékpapírok: a) 244.000.— frt. m. földhitelintézeti 5 és fél száz. záloglevelek a 100 száz. 244.000.— b) 1.052.400.— frt. m. északkeleti vasút 98,50 száz. záloglevelei a 100 száz. 1.036.614.— c) 392.400.— frt. magy. nyugati vasút II. kib. els. oszt. kötvények a 98,75 száz. 384.552.— d) 350.000.— frt. Magyar gazdasági vasút II. kib. els. oszt. kötvények a 98,75 száz. 345.025.— e) 228.400.— frt. Duna-tervási vasút első oszt. kötv. a 98,75 száz. 225.742,50 f) 30.000.— frt. Elsődéli vasút első oszt. kötv. a 98,75 száz. 29.025.— g) 565.200.— frt. Budapesti fű. sz. köz. kölcsönk. a 99,75 száz. 563.787.— h) 375.000 Lira olasz alapítványi kötvények a 95,50 358.128 frt. a 50.— 179.062,50 i) Poster Lloyd társasági kötvények és egyéb értékpapírok árfolyam szerint a fenti értékpapírok után az év végéig esedékes kamatok 62.533,49 3300129 99 Leszámlált és egyéb váltók 272566 57 A társaság háza Budapesten 1210000.— Különféle adások: a) Penkészet és maradványok a képviselősegeknél 662865 38 b) Maradványok idegen biztosító intézeteknél 539766 44 Jégbiztosítási osztály folyó számlán 156026 93 Központi pénzkészlet 21003 81 A következő években lejárt díjak, tők és díjkötelezvények összege 6.425.037 frt. 46kr. 6717677 62	Részvényalapítók: teljesen befizetett 2000 egész részvény a 1000 forint 2.000.000.— Részvényalapítók: teljesen befizetett 2000 fél részvény a 500 forint 1.000.000.— 3000000 — Társasági tartalékoké Tűzbiztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül 1.794.847 frt. 23 kr. Szállítvány biztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül 14.990 frt. 96 kr. 1809838 19** Tűzbiztosítási függő károk tartaléka 200181 55 Szállítvány biztosítási függő károk tartaléka 7000 67 Arklonozati számla 372953 41 Dunaparti háza díjtartaléka 42765 14 Különféle hitelek 248717 11 Előbbi évekről addig fel nem vett osztalékok 2950 — Első magyar általános biztosító társaság Levay-alap 58248 24 Tisztviselők nyugdíjajaja 452765 78 Életpénztári osztály folyó számlán 223946 65 1885. évi nyereségy 570838 31 5717677 62

II. Életpénztári üzlet.

Kiadások.	Ruszonharmadik évi zárszámla 1885. január 1-től december 31-ig.	Bevételek.	Vagyon.	Mérleg-számla 1885. december 31-én.	Teher.
Törlesztett kötvények díja Visszaváltott kötvényekért Hátrahagyott kifizetett károsazog Lejáró kifizetési tőkékért Kihazasítási biztosításoknál haláleset kötvényben díjvisszatérítés Függőben levő károk tartaléka Évnyelvényekért Viszontbiztosítási díjak Belvételért Irodai ber. postadíjak, nyomtatványok stb. Tudati fizetések Jövendőbeli adóért Orvosi díjakért Szerzési és díjbehajtatási költségek Behajthatatlan tartozások leírása Díjtartalék ez év végén	105929 50 203182 43 645231 76 382177 03 49649 65 122758 01 17724 02 29625 53 31797 60 110926 88 59787 73 25027 73 14852 59 142247 94 3002 41 1934920 74 10999459 34	A múlt évből áthozott díjtartalék 10182046 41 Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után 243567 54 az előbbi években kiállított kötvények után 1980738 60 a biztosított tőke emelésére fordított nyeresémények 12658 98 236965 12 Múlt évi függőben volt károk tartaléka 150782 98 Illetékek 40153 75 Kamatjövdelem 548785 78 13158734 04	Értékpapírok 9.748.119 frt. 33 kr. nyugvám: 941.000 frt. magyar földhitelintézeti 5 száz. záloglevelek 100 frt. jával 5.344.400 frt. magyar földhitelintézeti 5 száz. záloglevelek 100 frt. jával 62.640 frt. magyar földhitelintézeti 5 száz. érczerték záloglevelek 123 frt. 70 krajczával 165.300 frt. magyar kereskedelmi bank 6 száz. záloglevelei 100 frt. jával 1.000.200 frt. magyar északkeleti vasút 5 száz. oszt. készpénz. kötvények 98 és fél frt. jával Beszerzési-berzovai és piski-vidalunyadi vasúti els. kötvények Magyar kir. állampénztár-jegyek 5.887 Lira 50 c. olasz 5 száz. os. jaredek és kamatai 1885-ben esed. kamat. és eszám. penzküldemény Jelzőköltségek Kötvény-kölcsönök Viszontbizt. kötvény-kölcsönök A központi tartozása folyó számlán Vezér és főnyelvények s mások tartozásai	941000 5344400 77485 08 165300 985197 1230636 22 1000000 — 4100 83 182992 74 94929 52 1308880 — 19065 40 223946 65 272388 04 11850362 58	Díjtartalék 11.224.082,24 Levonva a viszontbiztosítási díj-tartalékokat 224.602,90 10999459 34 Biztosítási alap 181775 53 Kihazasítási tőkék nyereséménye 285724 36 Függőben levő károk tartaléka 122768 01 Díjlezállásokra vonatkozó nyeresémények tartaléka 2090 69 Előre fizetett díjak az 1886—1889. évekre 1413 76 Fel nem vett nyeresémények 1884. évről 2707 3 Viszontbiztosító intézetek és mások követelései 32516 20 1885. évi nyeresémény 224353 96 11850362 58

Budapest, 1885. december 31-én.

Pecz Vilmos,
életpénztári osztályfőnök.

Budapest, márczius 5-én.

AZ IGAZGATÓSÁG:
Fuchs Rudolf, Hájós József, Harkányi Frigyes, Levay Henrik,
Igazgató-helyettesek: Ormody Vilmos, igazgató. Ullmann Károly Pál, aligazgató.
A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek és azok egyes teteleit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találtuk.
A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:
Rudnyánszky Ferenc, Tornyai Schossberger Zsigmond, Szitányi Izidor.

Jeney Lajos,
a központi könyvezés főnöke.

Kaczvinsky János,
életpénztári osztályfőnök.

Nagy választék mindennemű egyenruha-szövetekben és egyenruha-felszerelvényekben.

A tavaszi és nyári idényre egészen újonnan felszerelt raktár mindennemű bel- és külföldi gyártmányokból, u. m.:

kitűnő minőségű
öltöny-, tavaszi felöltő-, kabát- és női kabátka-szövetek.

Erdélyi, steieri és tirolói igen tartós minőségű

NYÁRI LODEN,
gyermeköltönyök és esőköpenyeknek; mindezeket a legnagyobb választékban pontos és solid kiszolgálás biztosítása mellett ajánlja

vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek.
Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

tisztelettel:
Schäffer Lipót,
pr. Sonnenfeld és Schwarcz fióküzlete
Arad, a Zemplényi kővéházal szemben.

Litree, kőest., billiard- és hutor-hímzések mindenféle színben.

464/1886. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Kúvinn község képviselő-testületének 5/1886. számú határozata folytán — a tekintetes megyei törvényhatósági bizottság 723/1884. szám alatti kelt határozata alapján — Kúvinn községgházának egy tanácssterem és egy mellékhelyiségekkel kibővítésének vállalkozás útján leendő biztosítására folyó 1886. évi áprilishó 12-én, délelőtti 9 órakor Kúvinn községgházánál zárt ajánlatok egybekötött árlejtés fog tartatni.
Kikiáltási ár 3476 frt 90 kr.
Pályázni szándékozók tartoznak az árlejtés megkezdése előtt a kikiáltási ár 5%-át bánompénz gyanánt letenni. — Az 50 kros bélyeggel és megfelelő bánompénzzel ellátott zárt ajánlatok csak folyó évi április hó 11-ik napján, d. u. 6 óráig fogadhatnak el, s figyelembe csak úgy vétetnek, ha pályázó kijelenti, hogy a feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti. — A részletes költségvetés, terv és feltételek a hivatalos órákban Kúvinn községgházánál megtekinthetők Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.
Kúvinn község elöljárósága 1886. évi márczius hó 17.
Montia Isaiász Szerb Vasille
községi jegyző. bíró.

SUHAJDA és TÖRÖK

az „Arany ember”-hez Aradon.

Főter 21. szám, a két emeletes Spitzer-féle házban a megyeházzal szemben.

Ajánljuk a nagyérdemű helybeli és vidéki vevő közönség szives figyelmébe a tavaszi idényre dusan berendezett

FÉRFI-DIVAT

diszműáru kereskedésünket

Nagyválaszték férfi- és gyermek-kalapok (Cilinderek és Clakkok) cipők, fehér és színes ingek, alsó nadrágok, zsebbevalók, gallér és kézelők, nyakkendők, bőröndök, pénzszények, dohány-szelenczék, fenykép. tartók, esőernyők, sétapálcák, illatszerek, szappanok, stb.

Helyszüksége miatt a női divat és rövid árúkból kiárusítást eszközölünk; a rövid árúkra bátorodunk felhívni különösen a varrónők és férfi szabók figyelmét, amennyiben még a készlet tart igen jutányos árak mellett szerezhetik be a szükséges árúkat.

Készletben vannak:

NŐI CIKKEK:
Ingek, corsettek, kötények, fűzők, harisnyák, rüschlők, eszplék, selyem, ripsz és bársony szalagok, garnitúrák, gallér és kézelők, legyezok, selyem és ezérna keztlyk.
RÖVID ÁRUK:
Fehér kötő pamut, színes horgoló fehér ezérna, nyers ezérna, valódi Clark ezérna, marsall ezérna, színes ezérna, kártya selyem, Nápolitán-selyem, gombok, alszjegok, kabát szegok, fehér galandok, színes galandok, mignondiszek, Izzasztlyk.